

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA VEŘEJNÉ EKONOMIKY

**Využívání finančních prostředků z Regionálního operačního
programu Moravskoslezsko**

**Using funds from the Regional Operational Programme Moravia
Silesia**

Student: Ivana Krňová

Vedoucí diplomové práce: doc. Ing. Petr Tománek, CSc.

Ostrava 2011

OBSAH:

1.	<u>ÚVOD</u>	4
2.	<u>REGIONÁLNÍ POLITIKA EVROPSKÉ UNIE A REGIONÁLNÍ OPERAČNÍ PROGRAM MORAVSKOSLEZSKO</u>	6
2.1	<u>Regionální politika EU</u>	6
2.1.1	<u>Legislativní rámec</u>	8
2.1.2	<u>Cíle regionální politiky</u>	8
2.1.3	<u>Nástroje regionální politiky</u>	10
2.2	<u>Vznik regionů soudržnosti</u>	14
2.2.1	<u>Region soudržnosti Moravskoslezsko</u>	15
2.2.2	<u>Výchozí stav</u>	16
2.3	<u>Regionální operační program Moravskoslezsko</u>	18
2.3.1	<u>Řízení operačního programu</u>	20
2.3.2	<u>Cíle ROP MS</u>	21
2.3.3	<u>Prioritní osy ROP MS, oblasti podpory</u>	24
3.	<u>ANALÝZA ČERPÁNÍ FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ Z REGIONÁLNÍHO OPERAČNÍHO PROGRAMU MORAVSKOSLEZSKO</u>	27
3.1	<u>Stav čerpání ROP MS</u>	27
3.1.1	<u>Faktory ovlivňující čerpání ROP MS</u>	27
3.1.2	<u>Přehled stavu projektových žádostí ROP MS</u>	29
3.1.3	<u>Přehled výzev a jejich alokace</u>	32
3.1.4	<u>Stav finančních prostředků ROP MS</u>	36
3.2	<u>Prioritní osa 2 – Podpora prosperity regionu</u>	37
3.2.1	<u>Přehled stavu projektových žádostí prioritní osy 2</u>	38
3.2.2	<u>Stav finančních prostředků prioritní osy 2</u>	39
3.2.3	<u>Oblast podpory 2.1 – Infrastruktura veřejných služeb</u>	40

3.2.4	<u>Oblast podpory 2.2 – Rozvoj cestovního ruchu</u>	47
4.	<u>VYHODNOCENÍ ALOKACE FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ V MORAVSKOSLEZSKÉM KRAJI</u>	55
5.	<u>ZÁVĚR</u>	62
6.	<u>SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY</u>	65
7.	<u>SEZNAM ZKRATEK</u>	67
8.	<u>Prohlášení o využití výsledků diplomové práce</u>	69
9.	<u>Seznam příloh</u>	70

1. ÚVOD

Významným mezníkem v novodobých dějinách České republiky byla sametová revoluce v roce 1989, díky které došlo k zásadním změnám nejen v politickém životě státu, ale také v oblasti ekonomické a sociální. Pozitivním důsledkem těchto změn byl vstup České republiky do Evropské unie dne 1.5.2004.

Srovnání České republiky s některými členskými zeměmi EU a USA naznačuje její ekonomickou konvergenci směrem k vyspělejším zemím světa (ČR byla v r. 2005 Světovou bankou překvalifikována z rozvojové na rozvinutou zemi). Přes tyto úspěchy se Česká republika potýká s problémy, které dlouhodobě ohrožují harmonický vývoj jejího území jako celku a do určité míry jsou ještě pozůstatky situace před r. 1989. Aby se vyrovnala ostatním vyspělým členským státům, musí ČR usilovat o zajištění trvalého ekonomického a hospodářského růstu země, snažit se o růst kvality života obyvatel, o zvyšování konkurenceschopnosti, zajištění zaměstnanosti a rozvoje lidských zdrojů a také o snižování rozdílů v sociální oblasti.

Hlavním nástrojem, jak řešit snižování rozdílů mezi evropskými regiony a zeměmi, je regionální politika Evropské unie. Jejím nejdůležitějším úkolem je zajistit, aby se regiony, jejichž rozvoj zaostává za evropským průměrem, dostaly pomocí investic do infrastruktury a do řady dalších oblastí na srovnatelnou úroveň. Jednou z možností, jak tohoto cíle dosáhnout, je využívání finančních prostředků ze strukturálních fondů Evropské unie.

Pro Českou republiku je v programovacím období 2007-2013 vyčleněno ze strukturálních fondů celkem 770 mld. Kč. Vzhledem k velikosti objemu dotačních prostředků a délce programovacího období, po které je ČR umožněno tyto finanční prostředky čerpat, je zapotřebí zajistit maximální efektivnost a účelovost jejich alokace.

Cílem diplomové práce je vyhodnotit čerpání finančních prostředků z Regionálního operačního programu Moravskoslezsko se zaměřením na prioritní osu 2 – Podpora prosperity regionu a zjistit, jaká je míra úspěšnosti tohoto čerpání, popř. navrhnout opatření, která povedou k rovnoměrnější alokaci finančních prostředků v rámci Moravskoslezského kraje.

Použitými metodami bude klasifikační analýza a komparace. Metodou klasifikační analýzy bude proveden rozklad prioritní osy 2 na jednotlivé oblasti a podoblasti podpory i jednotlivé výzvy, které byly řídicím orgánem ROP MS¹ vyhlášeny. Pomocí komparace bude provedeno vyhodnocení stavu předkládaných projektových žádostí, stavu alokovaných, požadovaných a schválených finančních prostředků mezi jednotlivými oblastmi podpory prioritní osy 2. Analyzován bude také územní dopad schválené finanční podpory v rámci Moravskoslezského kraje.

¹ ROP MS – Regionální operační program Moravskoslezsko

2. REGIONÁLNÍ POLITIKA EVROPSKÉ UNIE A REGIONÁLNÍ OPERAČNÍ PROGRAM MORAVSKOSLEZSKO

2.1 Regionální politika EU

Evropská unie není pouze sdružením národních států. Svoji roli v procesu evropské integrace mají i regiony členských zemí. Jedním z důležitých pilířů Společenství je proto **Politika hospodářské a sociální soudržnosti** (neboli kohezní či regionální politika).

Regionální politika je nástrojem finanční solidarity a významnou silou zajišťující soudržnost a hospodářskou integraci. Cílem solidarity je přinést hmatatelné výsledky občanům a regionům s nejnižší životní úrovní, tzn. modernizovat zaostávající regiony a umožnit jim, aby se dostaly na úroveň zbytku Unie. Soudržnost vychází ze zásady, že zmenšení rozdílů v příjmech a bohatství mezi jednotlivými regiony je přínosem pro všechny. Přestože je Evropská unie jednou z nejbohatších částí světa, existují mezi jejími regiony výrazné rozdíly, pokud jde o příjem a příležitosti.

K naplňování cílů regionální a strukturální politiky – a tím především ke snižování ekonomických a sociálních disparit mezi regiony Evropské unie – slouží jakožto klíčový finanční nástroj strukturální fondy. Jsou pojímány jako prostředek politiky hospodářské a sociální soudržnosti uskutečňované v Evropské unii jako celku. (Lacina, Karel: Regionální rozvoj a veřejná správa, 2007, s. 33)

Příčiny regionálních nerovností jsou různé. Může se jednat o dlouhodobé znevýhodnění v důsledku zeměpisné odlehlosti regionu, o nedávné sociální a hospodářské změny nebo o kombinaci obou těchto faktorů. Tato znevýhodnění se často projevují ve formě sociálního úpadku, nekvalitních škol, vyšší nezaměstnanosti a nedostatečné infrastruktury. V případě některých členských států je jednou z příčin dědictví po bývalém systému centrálně plánovaného hospodářství.

Prostřednictvím své regionální politiky EU přesouvá prostředky z bohatých regionů do chudších. Velké rozdíly v úrovni prosperity existují jak mezi jednotlivými

státy, tak i uvnitř členských států EU. Všechny nejbohatší regiony z hlediska HDP na obyvatele (což je standardní měřítko bohatství) jsou městské aglomerace – Londýn, Brusel nebo Hamburg. Nejbohatší země, Lucembursko, je více než sedmkrát bohatší než Rumunsko a Bulharsko, které jsou nejnovějšími a nejchudšími členskými státy EU. Dynamické účinky členství v EU ve spojení s aktivní a cílenou regionální politikou proto mohou přinést očekávané výsledky.

Regionální politiku Evropské unie charakterizují pěti až sedmileté cykly, které se shodují s víceletým finančním rámcem (tzv. finanční perspektivou EU). Cíle regionální politiky schvaluje před každým programovacím obdobím Evropská komise, která určí celkový objem finančních prostředků pro dané programovací období, způsob jejich čerpání v průběhu tohoto období a také oblasti, do kterých budou finanční prostředky směřovány.

Ve finanční perspektivě na období 2007 - 2013 bylo na politiku soudržnosti vyčleněno 35,7 % evropského rozpočtu, tedy 347,410 mld. eur. Evropská rada dne 6. října 2006 přijala „strategické obecné zásady Společenství pro soudržnost“, které jsou základem nové politiky a stanovují zásady a priority na období 2007 - 2013.

V tomto období se politika soudržnosti více zaměřuje na koncentraci zdrojů na nejchudší členské země a regiony, priority ale posouvá i k podpoře růstu, zaměstnanosti a inovací. Podle tematických oblastí nejvíce prostředků směřuje do dopravy, lidských zdrojů, udržitelného rozvoje, vědy a výzkumu, inovací a informační společnosti.

Významnou úlohu v politice soudržnosti sehrává rozpočet Evropské unie, který je nadnárodním veřejným rozpočtem, a z kterého jsou hrazeny mimo jiné také výdaje na rozvoj prosperity regionů. Tento rozpočet každoročně navrhuje Evropská komise a schvaluje ho tzv. rozpočtová autorita, kterou je Evropský parlament a Rada EU. Celkové výdaje rozpočtu EU pro rok 2011 činí 141,909 mld. EUR v závazcích a 126,527 mld. v platbách².

² Zdroj: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/eu_rocni_rozpocet_eu_60565.html

2.1.1 Legislativní rámec

Legislativa politiky soudržnosti se sestává z celkem 5 nařízení:

- „obecné“ Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 z 11. července 2006: definuje cíle, principy, základní pravidla programování, řízení, financování, monitorování, kontroly pomoci ze SF a FS;
- Nařízení Rady (ES) o Fondu soudržnosti (FS) č. 1084/2006 z 11. července 2006: definuje poslání, oblasti intervence a podmínky podpory FS;
- Nařízení EP a Rady o Evropském fondu regionálního rozvoje (ERDF) č. 1080/2006 z 5. července 2006: definuje zaměření aktivit podporovaných ERDF (výrobní investice, infrastruktura, další rozvojové iniciativy) podle jednotlivých cílů, detaily programování a implementace EÚS; způsobilost bydlení;
- Nařízení EP a Rady o Evropském sociálním fondu (ESF) č. 1081/2006 z 5. července 2006: definuje poslání, zaměření aktivit podporovaných ESF (měkké investice);
- Nařízení EP a Rady o Evropském seskupení pro územní spolupráci (ESÚS) č. 1082/2006 z 5. července 2006: napomáhá realizaci cíle EÚS.

2.1.2 Cíle regionální politiky

V rámci politiky soudržnosti EU v letech 2007-2013 byly Evropskou komisí stanoveny následující tři cíle, které jsou společné pro všechny státy Evropské unie:

- 1) **Konvergence,**
- 2) **Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost,**
- 3) **Evropská územní spolupráce.**

Ad 1) Cíl Konvergence spočívá v podpoře růstu a vytváření pracovních míst v nejméně rozvinutých členských státech a regionech. Tento cíl se týká regionů úrovně NUTS 2³ s HDP na hlavu menším než 75 % průměru EU a dočasná podpora (do roku 2013) bude poskytována tzv. phasing-out regionům⁴, kde byl HDP na obyvatele nižší než 75 % hodnoty v EU-15 (ukazatel HDP na hlavu vztahený k průměru zde

³ systém správního členění v rámci regionální politiky EU

⁴ „phasing-out“ – česky „postupné vyřazení“, v rámci EU se jedná o 16 regionů, jsou to regiony bývalé EU-15, kde je HDP na obyvatele pod 75% průměru bývalé EU-15 (tzv. statistický účinek rozšíření).

stoupl díky statistickému efektu rozšíření EU). V ČR se tak jedná o všechny regiony s výjimkou Hlavního města Prahy. Tento cíl bude realizován prostřednictvím osmi tematických operačních programů a sedmi regionálních operačních programů.

Částka dostupná v rámci cíle Konvergence je 282,8 miliard EUR, které plynou z prostředků Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu a Fondu soudržnosti.

Ad 2) Cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost posiluje konkurenceschopnost regionů a zaměstnanost pomocí rozvojových programů na urychlení hospodářských změn prostřednictvím inovací. Podporuje vznik většího počtu kvalitnějších pracovních míst přizpůsobováním pracovní síly a investicemi do lidských zdrojů.

Prostředky z tohoto cíle mohou využívat také regiony, které nespadají pod cíl „konvergence“ ani pod přechodnou podporu pro regiony NUTS 2, ale jejichž HDP na obyvatele překračuje 75 % průměru EU-15. Výše přechodné podpory se postupně snižuje. Cíl je naplňován z prostředků Evropského sociálního fondu a Evropského fondu pro regionální rozvoj.

Ad 3) Cíl Evropská územní spolupráce navazuje na iniciativu INTERREG. Podporuje přeshraniční spolupráci na lokálních a regionálních projektech, nadnárodní spolupráci posilující integrovaný územní rozvoj, mezuregionální spolupráci a výměnu zkušeností. V příhraničních oblastech žije 181,7 milionu obyvatel (37,5 % celkové populace EU) a všechny regiony a občané EU spadají do jedné ze stávajících třinácti oblastí nadnárodní spolupráce.

Opatření financovaná z Evropského fondu pro regionální rozvoj se dělí podle cílů na přeshraniční spolupráci (regiony úrovně NUTS 3 podél pozemních vnitřních hranic a některých pozemních vnějších hranic, regiony úrovně NUTS 3 podél námořních hranic, které od sebe nejsou vzdáleny více než 150 km) a mezinárodní spolupráci, jejíž seznam přijala Evropská komise rozhodnutím z 31. října 2006.

2.1.3 Nástroje regionální politiky

Poté, co jsou ze strany Evropské unie definovány jednotlivé cíle regionální politiky na dané programovací období, je nutné, aby se jednotlivé členské státy s těmito cíli ztotožnily. Tento krok může být realizován vypracováním dokumentu ze strany členského státu, ve kterém přehodnotí své pozice v hospodářské, institucionální a politické oblasti a definuje své další priority rozvoje. Jedná se o dokument, který není ze strany Evropské unie vyžadován.

Česká republika má na období let 2007-2013 pro tyto účely vypracován dokument s názvem **Národní rozvojový plán ČR 2007-2013** (dále jen NRP), který navazuje na Národní rozvojový plán ČR 2004-2006 a byl schválen vládou ČR. Při tvorbě tohoto dokumentu byly reflektovány nové ambice ČR jako plnohodnotného člena EU v dalším programovacím období i dosavadní zkušenosti z čerpání prostředků ze strukturálních fondů EU.

Základní rozvojovou strategií České republiky je **Národní strategický referenční rámec**, který je zpracován na základě Národního rozvojového plánu a cílů EU. Národní strategický referenční rámec (NSRR) analyzuje hospodářský vývoj ČR - definuje problémové oblasti, jejichž opomíjení by mohlo být překážkou udržitelného rozvoje a naopak vymezuje oblasti důležité pro zlepšení konkurenceschopnosti. Další část NSRR je věnována strategickým cílům, jednotlivým operačním programům a jejich zaměření.

Operační program je dalším nástrojem regionální politiky. Jde o strategický dokument, který je rámcově vymezen pro konkrétní oblasti podpory, a který poskytuje žadatelům základní informace, na co lze prostředky EU žádat. Operační programy nejsou izolované sektorové nebo regionální dokumenty, nýbrž jsou nástrojem realizace NRP/NSRR a politik jednotlivých států. Jejich působnost se vztahuje k jednotlivým cílům regionální politiky. (Chvojková, Květoň: Finanční prostředky fondů EU v programovacím období 2007-2013, 2007, s. 11)

Česká republika si pro programovací období 2007-2013 vyjednala 26 operačních programů. Osm z nich je zaměřeno tematicky (např. na dopravu, vědu a vzdělávání, zaměstnanost, životní prostředí) a sedm regionálně (na Středočeský kraj,

Střední Moravu, Moravskoslezsko atd.) Ostatní OP umožňují přeshraniční, meziregionální a nadregionální spolupráci či zajišťují technické, administrativní a výzkumné zázemí realizace politiky soudržnosti. Přehled všech operačních programů ČR pro programovací období 2007 – 2013 je v uveden v Příloze č. 1.

Operační programy jsou rozpracovány do jednotlivých **prioritních os**. Tyto prioritní osy vycházejí z NRP a NSRR a určují, kam budou finanční prostředky v průběhu programovacího období směřovány. Prioritní osy se dále člení na **oblasti podpory**, které konkrétně stanovují, na co přesně mají být finanční prostředky využity nebo jakým způsobem by měly být čerpány. Z tohoto důvodu jsou velmi důležitým nástrojem realizace cílů regionální politiky. Upřesňující a doplňující informace k operačním programům mohou být uvedeny v tzv. **implementačních (prováděcích) dokumentech**.

2.1.4 Financování regionální politiky

Předchůdcem sedmi regionálních operačních programů V České republice byl **Společný regionální operační program** (dále jen SROP). Byl jedním z pěti programů, které byly v České republice realizovány na základě Rámce podpory Společenství pro Cíl 1 v období 2004 - 2006. Důraz byl kladen zejména na podporu vyváženého a udržitelného ekonomického rozvoje regionů. Finance byly zajištěny z veřejných zdrojů EU (u většiny opatření příspěvky EU dosáhly 75% veřejných zdrojů programu), zapojily se rovněž i soukromé zdroje. Veřejné zdroje ČR byly zajištěny především ze státního rozpočtu (MMR) a z rozpočtu krajů a obcí.

Hlavním důvodem nahrazení jednotného SROP sedmi ROP bylo v souladu s principem subsidiarity přenést rozhodování o alokaci finančních prostředků Evropské unie na tu úroveň, kde jsou jednotlivé projekty bezprostředně řešeny. O projektech s regionálním významem má být rozhodováno na úrovni regionů. V rámci regionálních operačních programů mají regiony více prostoru pro nastavení vlastních rozvojových priorit podle svých individuálních konkrétních podmínek a potřeb.

Z pohledu implementačního systému došlo ke zjednodušení. Zatímco „centralizovaný“ SROP vytvářel složitou strukturu v regionech (dva zprostředkující

subjekty v každém regionu), pro implementaci ROP byly zřízeny jako jediné organizace Regionální rady regionů soudržnosti v roli řídicích orgánů ROP.

Jedním z problémů minulého období byla také nutnost financovat celý projekt ze zdrojů příjemce s tím, že dotace byla příjemci proplacena zpětně až po realizaci celého projektu. ROP přinesly značné zjednodušení v tom, že dotační prostředky jsou příjemci propláceny rovnoměrně v průběhu celého projektu.

Dalším přínosem ROP oproti předchozímu SROP je možnost místních aktérů v souladu s principy partnerství více se zapojit do ovlivňování budoucího ekonomického a sociálního rozvoje vlastního regionu i budování nezbytné administrativní kapacity pro opravdovou efektivní regionální politiku. Celý systém programování zhmotněný regionálním operačním programem tak přestává být pouze nutným, z Bruselu nadiktovaným prostředkem pro distribuci a přerozdělování „evropských dotací“, ale stává se skutečným nástrojem provádění regionální politiky, která má ambici fungovat i po ukončení podpory z fondů EU.

Stinnou stránkou regionálních OP jsou zvýšené náklady na administrativu. Řízení sedmi regionálních operačních programů sedmi regionálními radami je přece jen finančně náročnější než v případě existence jednoho Společného regionálního OP. Původní obavy z toho, na kolik jednotlivé kraje, respektive regiony soudržnosti zvládnou často složitou administraci operačních programů, se naštěstí příliš nenaplnily.

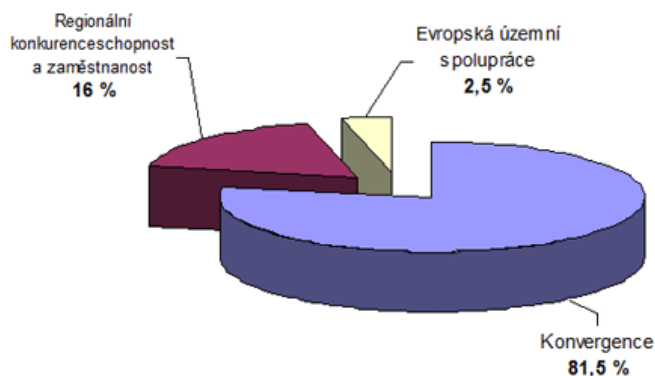
Konečná výše finančních alokací EU na období let 2007-2013 byla schválena v prosinci roku 2005. Evropská unie hospodaří v tomto období zhruba s 862,4 mld. eur (přibližně 25 biliónů korun), což představuje 1,05% z hrubého národního důchodu EU. Více než třetina této částky je určena právě na regionální a strukturální politiku Evropské unie.

Členské státy, jejichž HDP na obyvatele je v období let 2007-2013 nižší než 85% průměru EU-25 za stejné období, jsou limitovány objemem financí, kterým se EU podílí na spolufinancování projektů z Evropského fondu pro regionální rozvoj, z Evropského sociálního fondu a Fondu soudržnosti. U cílů „Konvergence“ a „Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost“ může být z finančních prostředků

EU hrazeno maximálně 85% z celkových způsobilých výdajů. Zbýlých 15% musí být hrazeno z národních zdrojů.

Obrázek 2.1

Rozdělení prostředků politiky soudržnosti na 3 cíle

Zdroj: <http://www.euroskop.cz/675/sekce/hospodarska-a-socialni-soudrznost/>

Nejdůležitějšími orgány, které byly v České republice zřízeny za účelem řízení a koordinace čerpání z evropských fondů patří⁵:

1. **Národní orgán pro koordinaci** (dále jen NOK),
2. **Monitorovací výbor NSRR – Řídící a koordinační výbor** (dále jen ŘKV),
3. **Platební a certifikační orgán – Národní fond** (dále jen PCO),
4. **Auditní orgán – Centrální harmonizační jednotka pro finanční kontrolu** (dále jen CHJ).

Ad 1) NOK pracuje v rámci Ministerstva pro místní rozvoj ČR a zabezpečuje jednotný informační systém politiky HSS pro řízení, koordinaci, monitorování a vyhodnocování (evaluace) operačních programů a jejich projektů ve všech úrovních administrativního a finančního řízení.

Ad 2) ŘKV především projednává a doporučuje finanční a věcné změny schválených operačních programů, projednává návrhy a změny procedurálních postupů a pravidel, koordinuje systémová opatření, jako jsou monitorovací a informační systém, institucionální struktury, apod.

⁵ Členění dle doc. Tománka – Veřejné finance B, str. 179

Ad 3) PCO je jedním z odborů Národního fondu Ministerstva financí ČR a je centrálním orgánem, který zprostředkovává tok finančních prostředků z EU do ČR. Realizované projekty jsou nejprve předfinancovány ŘO ze státního rozpočtu a až následně po žádosti PCO jsou finanční prostředky převedeny z rozpočtu EU na účet PCO. Ten následně finanční prostředky zpětně přerozdělí jednotlivým ŘO, které umožnily předfinancování projektů.

Ad 4) CHJ je útvar Ministerstva financí, který je zodpovědný za metodické řízení a koordinaci finanční kontroly systému realizace podpory z fondů EU.

2.2 Vznik regionů soudržnosti

Pro usnadnění správy programů a statistických srovnání byly na evropské úrovni definovány tzv. regiony NUTS⁶. Každá země je rozdělena na statistické jednotky, přičemž v současné době je v EU 271 regionů na úrovni NUTS 2 definovaných Statistickým úřadem Evropských společenství. Tyto regiony s počtem obyvatel 800 tisíc až 3 miliony jsou velmi důležitou součástí EU, protože podpora ze strukturálních fondů směřuje právě do těchto regionů.

Některé české kraje však těchto počtů obyvatel nedosahují, a proto vznikly na základě zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů tzv. **regiony soudržnosti**, kterých je v ČR celkem 8, a které pokrývají celé její území:

- **Praha** – území Hlavního města Prahy,
- **Střední Čechy** – Středočeský kraj,
- **Jihozápad** – Plzeňský, Jihočeský kraj,
- **Severozápad** – Karlovarský, Ústecký kraj,
- **Severovýchod** – Liberecký, Královehradecký,
- **Jihovýchod** – Vysočina a Jihomoravský kraj,
- **Střední Morava** – Olomoucký a Zlínský kraj,
- **Moravskoslezsko** – Moravskoslezský kraj.

⁶ „Nomenclature des unités territoriales statistiques“ - klasifikace územních statistických jednotek.

V programovacím období 2007— 2013 má každý Region soudržnosti historicky poprvé svůj vlastní Regionální operační program, který je úzce zaměřen na řešení problémů daného regionu. Hlavní město Praha je však výjimkou. Z hlediska čerpání z fondů EU se nachází v jiné situaci než ostatní kraje v ČR. Protože pražský region svou výkonností přesahuje průměr EU, jsou prostředky ze strukturálních fondů poskytovány na jiné aktivity, než je tomu ve zbytku republiky, a také jich je celkově méně. Praha proto nemá zřízenou Regionální radu regionu soudržnosti, ale administraci a čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů EU zajišťuje Odbor fondů Evropské unie, který je součástí Magistrátu hlavního města Prahy.

Regionální operační programy pokrývají několik tematických oblastí, které spadají do působnosti obcí nebo krajů, s cílem zvýšení konkurenceschopnosti regionů, urychlení jejich rozvoje a zvýšení atraktivity pro investory. Na regionální operační programy cíle Konvergence je z fondů EU vyčleněno 4,659 mld. €. V rámci ROPů jsou všechny podporované aktivity spolufinancovány z Evropského fondu pro regionální rozvoj, takže se jedná o investiční projekty.

2.2.1 Region soudržnosti Moravskoslezsko

Území Regionu soudržnosti Moravskoslezsko je totožné s územím Moravskoslezského kraje, který vznikl podle ústavního zákona č. 347/1997 Sb. ke dni 1. 1. 2000 a zahrnuje území severní Moravy a Slezska. Podle usnesení vlády České republiky č. 707/1998 představuje územní statistickou jednotku NUTS 3 a současně NUTS 2. Krajským městem je statutární město Ostrava. Region soudržnosti Moravskoslezsko je tvořen okresy, Bruntál, Frýdek-Místek, Karviná, Nový Jičín, Opava a Ostrava-město a je rozdělen na 22 správních obvodů obcí s rozšířenou působností.

Charakteristika regionu:

Rozloha: 5 554 km²

Počet obyvatel: 1 281,4 tisíc

HDP na obyvatele v % k průměru ČR: 84

HDP na obyvatele v % k EU: 50

Podíl na tvorbě HDP z ČR: 10 %

Moravskoslezský kraj patří již od 19. stol. mezi nejdůležitější průmyslové regiony střední Evropy. V souvislosti s politickými změnami po roce 1989 došlo v tomto regionu k mnoha nepříznivým ekonomickým změnám, které byly způsobeny zejména omezením těžby černého uhlí, útlumem průmyslové výroby nebo restrukturalizací klíčových průmyslových podniků, což vyvolalo vysoký nárůst nezaměstnanosti. I přes tento nepříznivý vývoj zůstává tento region jedním z hospodářsky nejzajímavějších regionů České republiky.

Předpokladem k tomu, aby se tento region stal opět perspektivním a konkurenceschopným, bude řešení širokého spektra náročných úkolů, jejichž strategické zaměření definuje Regionální operační program regionu soudržnosti Moravskoslezsko.

2.2.2 Výchozí stav

Rozlohou zaujímá Moravskoslezský kraj 6,9% území ČR a je svou plochou na 6.místě mezi kraji v ČR. Počet obyvatel řadí Moravskoslezský kraj na 3. místo v rámci ČR a je pro něj charakteristická vysoká hustota zalidnění zejména ve velkých průmyslových aglomeracích Ostravska. Moravskoslezský kraj je krajem s nejmenším počtem obcí v České republice. Ve městech nad 5 tisíc obyvatel žije 75% obyvatel kraje. Řidčeji jsou osídleny podhorské a horské oblasti Beskyd a Jeseníků.

Po roce 1989 došlo k útlumu těžby uhlí a k omezování těžkého průmyslu, což s sebou přineslo velké zvýšení nezaměstnanosti (MSK je na nepříznivém prvním místě co se týká nezaměstnanosti i dlouhodobé nezaměstnanosti). Od roku 2000 však dochází opět k k pozvolnému růstu ekonomiky regionu, což se projevuje i nárůstem HDP. Dynamika tohoto růstu je v Moravskoslezském kraji nejvyšší z krajů⁷ i přesto, že ve tvorbě HDP na 1 obyvatele je Moravskoslezský kraj pod průměrem ČR. Vzhledem k přílivu zahraničního kapitálu zejména v oblasti se očekává další růst tohoto ukazatele.

Odvětví průmyslu se rovněž výraznou měrou podílí na celkové úrovni zaměstnanosti v regionu. Po počátečním prudkém poklesu zaměstnanosti po roce

⁷ Nárůst 30,69 % HDP v běžných cenách mezi lety 2001-2005.

1989, který byl způsobený útlumem těžby uhlí a celkovou restrukturalizací průmyslových odvětví, se tento stav stabilizoval a v současné době je počet obyvatel zaměstnaných v průmyslových odvětvích zdaleka nejvyšší ze všech krajů České republiky. Vzhledem k plánovaným budoucím investicím v regionu v následujících letech by se měla zaměstnanost nadále zvyšovat.

V Moravskoslezském kraji se vyskytuje velmi malý počet podnikatelských subjektů přepočtených na 1 000 obyvatel. V tomto regionu není vytvořen dostatečně silný sektor malých a středních firem zaměřených na výrobu hmotných statků a na průmyslové služby. Hlavním důvodem tohoto stavu je soustředění průmyslové výroby do velkých firem. Problémem, se kterým se potencionální investoři potýkají, je hlavně špatná dopravní dostupnost regionu – není zajištěno dostatečné napojení regionu na národní a mezinárodní síť dálničních a rychlostních komunikací. Propojení venkovských částí regionu s většími centry je nedostatečné, stejně jako propojení přes hranice do Polska a na Slovensko. Proto hrozí další prohlubování nejen ekonomických, ale i sociálních rozdílů mezi venkovskými oblastmi a většími okresními centry a velkými aglomeracemi. Důsledkem těchto změn by pak byla snížená mobilita a následné vylidňování okrajových oblastí regionu.

Další překážkou, na kterou investoři narážejí, je nedostatek připravených ploch pro podnikání a také nedostatek kvalifikovaných pracovních sil v požadovaných profesích. Výzkum a vývoj představuje rozhodující potenciál pro další rozvoj kraje a udržení vysoce kvalifikovaných pracovníků v regionu.

Vzdělávání je v regionu zajištěno sítí základních, středních, vyšších odborných a vysokých škol, předškolních a školských zařízení. I přesto se však region vyznačuje ve srovnání s jinými regiony ČR podprůměrnými podíly vyučených, středoškoláků i osob s vyšším odborným a vysokoškolským vzděláním a zároveň nadprůměrnými podíly osob s pouze základním a nezjištěným vzděláním.

I když se kvalita životního prostředí od devadesátých let minulého století zejména v oblasti velkých průmyslových aglomerací bezesporu výrazně zlepšila, Moravskoslezský kraj ještě stále patří k nejpostiženějším regionům v České republice. Postiženy jsou všechny složky životního prostředí, ale narůstající

znečištění ovzduší zejména ve velkých aglomeracích, které způsobují velké průmyslové podniky, je alarmující.

Strategie regionálního rozvoje na období let 2007-2013 vymezují regiony se soustředěnou podporou státu na roky 2007-2013. Mezi strukturálně postižené okresy v regionu Moravskoslezsko patří Karviná a Nový Jičín. Do skupiny hospodářsky slabých okresů spadá Bruntál a mezi okresy s vysoce nadprůměrnou nezaměstnaností patří území okresu Ostrava-město.

2.3 Regionální operační program Moravskoslezsko

Regionální operační program regionu soudržnosti Moravskoslezsko je základním nástrojem pro čerpání finančních prostředků z Evropské unie v programovacím období let 2007 – 2013, ve kterém tento region patří do cíle Konvergence. Je financován Evropským fondem pro regionální rozvoj. Z tohoto fondu je pro něj vyčleněno 716,09 mil. € (cca 20,19 mld. Kč). Byl zpracován v souladu s Obecnými strategickými zásadami Společenství a Národním strategickým referenčním rámcem. Poprvé byl ROP MS oficiálně předložen Evropské komisi v březnu 2007. Konečná verze ROP MS byla Evropskou komisí schválena dne 3.12.2007.

Zpracování Regionálního operačního programu Moravskoslezsko probíhalo od roku 2005 na několika úrovních a účastnily se ho vybrané subjekty veřejného i soukromého sektoru, které svou činností významně přispívají k rozvojovým aktivitám Moravskoslezského kraje⁸. Krajským úřadem MSK byla v roce 2006 ustanovena „Pracovní skupina pro přípravu ROP MS pro období 2007-2013“. Hlavním zpracovatelem ROP MS se stala Agentura pro regionální rozvoj Ostrava, a.s. ve spolupráci s Krajským úřadem MSK.

Od svého vzniku dne 1.7.2006 se na této spolupráci mimo jiné subjekty podílel významnou měrou Úřad Regionální rady regionu soudržnosti Moravskoslezsko.

⁸ Těmito subjekty byly např. Agentura pro regionální rozvoj ČR, Krajská hospodářská komora Moravskoslezského kraje, VŠB – TU Ostrava, Ostravská univerzita, Slezská univerzita Opava, Svaz měst a obcí ČR, Českomoravská záruční a rozvojová banka, Spolek pro obnovu venkova a další.

Hodnotitelem operačního programu se stala Ekonomická fakulta Vysoké školy báňské – Technické univerzity Ostrava. V průběhu zpracování ROP MS byl dán prostor také zájmovým sdružením i široké odborné veřejnosti, která se k němu mohla vyjádřit při konání tzv. kulatých stolů nebo seminářů.

Východiskem pro tvorbu ROP MS byla sociálně-ekonomická analýza regionu. Ta v úvodu popisuje výchozí dokumenty a platnou legislativu relevantní pro tvorbu ROP MS. Zabývá se současnou charakteristikou regionu, popisuje jeho problémy a velmi podrobně se zabývá faktory, které mají zásadní vliv na rozvoj regionu.

Důležitou součástí sociálně-ekonomické analýzy je SWOT analýza, na jejímž základě byla vypracována strategie regionu Moravskoslezsko a ROP Moravskoslezsko na období 2007-2013, a která jasně identifikuje slabé a silné stránky regionu. Mezi silné stránky regionu patří zejména průmyslová tradice kraje, výhodná poloha regionu v rámci mezinárodní dopravy, rozvinutá síť škol včetně 4 vysokých škol a dynamický růst počtu studentů vysokých škol v posledních letech, významný turistický a přírodní potenciál regionu nebo také úspěšně se rozvíjející automobilový průmysl a obor informačních technologií s vysokým výzkumným vývojově inovačním potenciálem. Slabé stránky regionu charakterizuje mezera ekonomické výkonnosti oproti průměru ČR, nízká podnikatelská aktivita, která je nejnižší v ČR, slabý podfinancovaný inovační systém, silná průmyslová specializace v tradičních oborech, nedokončená dopravní infrastruktura, vysoká nezaměstnanost, vysoká migrace obyvatelstva v produktivním věku a vzdělaných lidí mimo region, nadměrná zátěž životního prostředí, zejména ovzduší.

Regionální operační program Moravskoslezsko je proto koncipován tak, aby pomohl zajistit stabilní ekonomický a sociální rozvoj regionu a tím zvýšil jeho konkurenceschopnost v rámci celé ČR ale i EU, aby atraktivní tento region pro investory, kteří by svými aktivitami pomohli přispět ke zvýšení zaměstnanosti a rozvoji lidských zdrojů v regionu a zvýšil kvalitu života jeho obyvatel.

ROP Moravskoslezsko má oproti ostatním regionálním operačním programům svá specifika – dopředu jsou vyjmenovány konkrétní projekty, které mají pro rozvoj regionu zásadní význam, což umožňuje koncentraci prostředků, lepší koordinaci a tím také dosažení požadovaných výsledků. Mezi tyto projekty patří např. projekt

krajského bezpečnostního centra nebo modernizace Letiště Leoše Janáčka Ostrava, výrazným specifikem je samostatná oblast podpory regenerace brownfields. Odlišností je také zařazení vybudování cyklostezek do dopravní osy nejen z důvodu podpory cestovního ruchu, ale pro podporu ekologické přepravy.

Projekty do ROP Moravskoslezsko může předkládat široké spektrum žadatelů, jejich příslušnost k dané oblasti podpory je určena v programovém dokumentu, konkrétněji pak v prováděcím dokumentu. Jedná se např. o kraj, obce, svazky obcí, organizace zřizované nebo zakládané krajem či obcemi, dopravce zajišťující veřejnou dopravu, státní podniky, zdravotnická zařízení, školy a školská zařízení, nestátní neziskové organizace, podnikatelé, profesní organizace a další.

2.3.1 Řízení operačního programu

Celkovou odpovědnost za realizaci a řízení ROP NUTS 2 Moravskoslezsko nese v souladu s čl. 59 obecného nařízení a v souladu s § 16, odst. 3) zákona o podpoře regionálního rozvoje Řídící orgán ROP NUTS II MS, kterým je Regionální rada regionu soudržnosti Moravskoslezsko.

Regionální rada regionu soudržnosti Moravskoslezsko je právnickou osobou, která vznikla na základě zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů. Její činnost navazuje na činnost Sekretariátu Regionální rady Krajského úřadu Moravskoslezského kraje, který byl ke dni účinnosti uvedené novely zákona o podpoře regionálního rozvoje zrušen. V čele RR RS MS stojí její **předseda** a současně hejtman Moravskoslezského kraje pan Ing. Jaroslav Palas.

Základním orgánem Regionální rady regionu soudržnosti Moravskoslezsko je **Výbor Regionální rady regionu soudržnosti Moravskoslezsko**, který má 15 členů a byl zvolen ze členů zastupitelstva kraje. Rozhoduje v klíčových záležitostech spojených s řízením operačních programů – mezi jeho hlavní činnosti patří schvalování realizační a řídicí dokumentace ROP, výběr projektů, kterým bude poskytnuta podpora z ROP, schvalování výročních a závěrečných zpráv o realizaci ROP nebo zajištění publicity a informovanosti o stavu ROP MS. Rozhoduje rovněž v problematice vlastní činnosti právnické osoby. Náplň činnosti Regionálních rad jako řídicích orgánů regionálních operačních programů obecně vyplývá z přímo

použitelných předpisů Evropských společenství upravujících postupy při uplatňování podpor ze strukturálních fondů Evropské unie.

Druhým orgánem je **Úřad Regionální rady regionu soudržnosti Moravskoslezsko**, který je výkonným orgánem a zabezpečuje veškeré úkoly spojené s funkcí řídicího orgánu Regionálního operačního programu NUTS 2 Moravskoslezsko s výjimkou těch záležitostí, které jsou svěřeny výboru. V jeho čele stojí ředitel úřadu, kterým byl Výborem Regionální rady regionu soudržnosti Moravskoslezsko jmenován pan Ing. David Sventek, MBA. Ředitel plní vůči zaměstnancům Regionální rady funkci statutárního orgánu zaměstnavatele, je nadřízeným všech zaměstnanců Regionální rady a kontroluje jejich činnost.

V implementační struktuře Řídicí orgán ROP MS nemá žádný zprostředkující subjekt.

Významnou roli plní **Monitorovací výbor Regionálního operačního programu regionu soudržnosti Moravskoslezsko**, který zajišťuje dohled nad realizací operačního programu. Byl zřízen státem po dohodě s řídicím orgánem ROP MS a jeho hlavním cílem je zajištění účinnosti a kvality provádění operačního programu. Realizuje jeho monitorování, dohlíží nad implementací při efektivním využívání veřejných prostředků a sleduje naplňování cílů programu. Tento výbor zasedá minimálně dvakrát ročně a jeho členy jsou zástupci Regionální rady regionu soudržnosti Moravskoslezsko, Krajského úřadu Moravskoslezského kraje, Ministerstva pro místní rozvoj ČR, Ministerstva financí ČR, Ministerstva dopravy ČR, Agentury pro regionální rozvoj a.s, Agentury pro podporu podnikání ČR, Krajské hospodářské komory MSK, zástupci vysokých škol v regionu, zástupci Magistrátu města Opavy, Městského úřadu Nový Jičín, Sdružení pro rozvoj MSK, Diecézní charity ostravsko-opavské, Slezské diakonie a Institutu komunitního rozvoje.

2.3.2 Cíle ROP MS

Cíle ROP MS lze rozdělit na globální a specifické. Globální cíl ROP MS navazuje na cíle a priority Národního rozvojového plánu a je vymezen tak, aby byl v souladu se zásadami politiky regionálního rozvoje ČR. Je v souladu se Strategickými obecnými zásadami Společenství 2007-2013 a rovněž s Nařízením

Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1080/2006 ze dne 5. července 2006, o Evropském fondu pro regionální rozvoj a o zrušení nařízení (ES) č. 1783/1999.

„**Globálním cílem** ROP regionu soudržnosti Moravskoslezsko je urychlit rozvoj regionu a zvýšit jeho konkurenceschopnost efektivnějším využitím jeho potenciálu. Tohoto cíle bude dosaženo zejména zvyšováním kvality života obyvatel a atraktivity regionu pro investory a návštěvníky, zlepšováním podmínek pro práci i volný čas, zejména modernizací dopravní infrastruktury a rozvojem dalších atributů spokojenosti obyvatel a návštěvníků regionu. Konkurenceschopnost regionu Moravskoslezsko bude posilována vytvářením příhodných podmínek pro podnikání a aktivním marketingem Moravskoslezského kraje“. (ROP MS, 2010, s. 60)

Globální cíl ROP MS naplňuje **5 specifických cílů**, které představují jednotlivé prioritní osy a strategie vedoucí k jejich naplnění:

- 1) „Zkvalitnit dopravní infrastrukturu, infrastrukturu krizového řízení a dopravní dostupnost v regionu při současném respektování ochrany životního prostředí.
- 2) Zvýšit prosperitu ekonomiky a kvalitu života v regionu a snížit míru nezaměstnanosti.
- 3) Všeestranně zkvalitnit prostředí měst a jejich občanskou infrastrukturu v souladu s potřebami jejich udržitelného rozvoje.
- 4) Podpořit komplexní rozvoj venkova a zachovat základní funkce venkovského prostoru regionu Moravskoslezsko pro obyvatele, návštěvníky i investory.
- 5) Vytvořit institucionální, technické a administrativní podmínky pro realizaci ROP MS a absorpční kapacitu regionu“. (ROP MS, 2010, s. 60)

Při tvorbě ROP MS museli zpracovatelé zohlednit některé důležité aspekty:

- cíle ROP MS musely být koherentní se strategickými dokumenty EU (Lisabonskou strategií, Strategickými obecnými zásadami Společenství) a ČR (Národním strategickým referenčním rámcem),
- odůvodnění navržených priorit muselo být v souladu s národními a komunitárními politikami a dokumenty,
- koncepce ROP MS musela být v souladu se strategickými dokumenty regionu (Program rozvoje Moravskoslezského kraje, strategický dokument „Cesta vpřed“),

- globální cíl ROP MS musel jednoznačně přispět k dosažení jednotlivých specifických cílů,
- ROP MS musel být komplementární s ostatními ROP,
- realizací ROP MS by měly vznikat synergické efekty,
- bylo nutné identifikovat překryvy ROP a ostatních OP a eliminovat je.

Při zpracování Regionálního operačního programu MS byly na základě globálního cíle identifikovány **indikátory programu**, které vystihují jednotlivé složky tohoto cíle a lze jimi sledovat jeho naplňování. Mezi tyto indikátory patří hodnota migračního salda obyvatel, vnitroregionální diferenciace míry nezaměstnanosti a zaměstnanost v terciálním sektoru nebo využití brownfields. Výchozí hodnota těchto indikátorů zachycuje stav z roku 2005. Plánovaná hodnota indikátorů byla stanovena jako cílová pro rok 2015.

Kromě programových indikátorů byly stanoveny **kontextové indikátory**, jejichž úkolem je poskytnout informaci o vývoji hodnot hlavních ukazatelů, které charakterizují prostředí, v němž jsou aktivity ROP realizovány, ale které budou ovlivňovány realizací programu jen nepřímo. Patří mezi ně např. regionální HDP na obyvatele v ČR i EU, dále míra registrované míry nezaměstnanosti, míra ekonomické aktivity, podíl městského obyvatelstva, podíl osob s VŠ vzděláním, podíl měrných emisí.

Horizontální témata jsou zpracována do všech programových dokumentů a patří mezi ně **rovné příležitosti a udržitelný rozvoj**. Projektové žádosti předkládané do ROP MS nesmí mít negativní vliv na politiku rovných příležitostí mužů a žen. Zvýhodňovány jsou ty projekty, které obsahují konkrétní aktivity vedoucí k podpoře této politiky. Hlavním cílem je motivovat žadatele, aby vedle hlavního cíle projektu zvážili rozšíření projektových aktivit o ty, které mají pozitivní vliv na toto horizontální téma. Předkládané projekty rovněž musí respektovat takový způsob rozvoje, který uspokojuje potřeby přítomnosti, aniž by oslaboval možnosti budoucích generací naplňovat jejich vlastní potřeby – tedy udržitelný rozvoj.

ROP MS rovněž přispívá k naplňování **principu partnerství** zejména prostřednictvím Integrovaných plánů rozvoje měst (IPRM), u kterých je vybudování

partnerství jedním z předpokladů úspěšné realizace ROP MS v této oblasti. Princip partnerství je uplatňován také při samotném řízení ROP MS např. při činnosti Monitorovacího výboru ROP MS, kterého se účastní nejen zástupci ROP MS, ale také podnikatelé, zástupci obcí nebo neziskového sektoru).

2.3.3 Prioritní osy ROP MS, oblasti podpory

Strategie ROP MS je realizována prostřednictvím jednotlivých prioritních os, které se skládají ze skupiny operací (oblastí podpory). Ty spolu vzájemně souvisejí a mají konkrétní měřitelné cíle. Každé prioritní ose je přidělen určitý příspěvek z veřejných zdrojů Společenství a ČR a soubor blíže určených konkrétních cílů a každá prioritní osa je naplňována prostřednictvím oblastí podpory. Všechny prioritní osy ROP MS obsahují aktivity s vazbou na rovnost příležitostí. Strategie rozvoje regionu Moravskoslezsko je realizována prostřednictvím 5 prioritních os a jejich oblastí podpory:

Prioritní osa 1 – Regionální infrastruktura a dostupnost

Oblasti podpory:

- 1.1** Rozvoj regionální silniční dopravní infrastruktury
- 1.2** Rozvoj a dostupnost letiště Ostrava
- 1.3** Rozvoj dopravní obslužnosti
- 1.4** Infrastruktura integrovaného záchranného systému a krizového řízení

Prioritní osa 2 – Podpora prosperity regionu

Oblasti podpory: **2.1** Infrastruktura veřejných služeb
2.2 Rozvoj cestovního ruchu
2.3 Podpora využívání brownfields
2.4 Marketing regionu

Prioritní osa 3 – Rozvoj měst

Oblasti podpory: **3.1** Rozvojové póly regionu
3.2 Subregionální centra

Prioritní osa 4 – Rozvoj venkova

4.1 Rozvoj venkova

Prioritní osa 5 – Technická pomoc

5.1 Implementace operačního programu

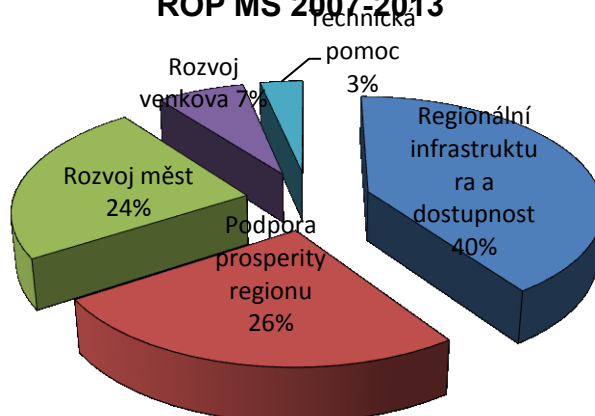
5.2 Podpora absorpční kapacity

Prioritní osa 1 – Regionální infrastruktura a dostupnost

Cílem této prioritní osy je modernizace a výstavba dopravní infrastruktury vedoucí ke zvýšení dostupnosti regionu i jeho jednotlivých částí. Nejdůležitějšími aktivitami této prioritní osy jsou výstavba integrovaného centra pro krizové řízení regionu, modernizace Letiště Leoše Janáčka Ostrava, které je velmi důležitým dopravním bodem regionu nebo vybavení městské hromadné dopravy moderními vozidly, které respektují bezpečnostní i ekologické požadavky. Do této osy spadá také výstavba a zesíťování cyklostezek v regionu.

Obrázek 2.2

Podíl prioritních os na celkové alokaci ROP MS 2007-2013

Zdroj: vlastní zpracování

Cíle a popis oblastí podpory **prioritní osy 2** je samostatnou podkapitolou této diplomové práce (s. 36).

Prioritní osa 3 – Rozvoj měst

V rámci Moravskoslezského kraje se jedná celkem o 5 měst, jejichž počet obyvatel je vyšší než 50 tisíc – Ostrava, Frýdek-Místek, Opava, Havířov a Karviná. Jedná se o zlepšení center těchto měst, ale i jejich obytných zón, zkvalitnění městské

dopravy, zkrášlení veřejných prostranství, zajištění rozvoje a dostupnosti veřejných služeb a tedy celkové zlepšení životního prostředí v těchto městech.

Prioritní osa 4 – Rozvoj venkova

Hlavním cílem této prioritní osy je zajištění dopravní obslužnosti v odlehlých venkovských regionech, zajištění služeb, které budou reflektovat vývoj stavu obyvatelstva ve venkovských oblastech. Cílem je také vylepšit stávající zařízení pro kulturní a volnočasové aktivity, zlepšení venkova nejen pro obyvatele, ale také pro návštěvníky popřípadě investory.

Prioritní osa 5 – Technická pomoc

Tato prioritní osa zajišťuje vlastní bezproblémovou realizaci Regionálního operačního programu, od zajištění personálního zázemí, vybavení a prostor přes administrativní zajištění a propagaci programu v rámci regionu.

3. ANALÝZA ČERPÁNÍ FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ Z REGIONÁLNÍHO OPERAČNÍHO PROGRAMU MORAVSKOSLEZSKO

Moravskoslezský kraj měl možnost ještě před realizací ROP MS získat cenné zkušenosti s čerpáním dotací z předvstupních strukturálních fondů EU např. z programu Phare, ISPA nebo SAPARD, které pomohly realizovat v celém Moravskoslezském kraji mnoho investičních akcí. Velmi důležitá byla realizace Společného regionálního operačního programu. Objem alokovaných prostředků ze strukturálních fondů EU činil pro region soudržnosti Moravskoslezsko v rámci SROP 2,3 mld. Kč.

Pro období let 2007-2013 má Regionální operační program Moravskoslezsko z evropských strukturálních fondů vyčleněno 716,09 mil. Eur (přes 20 mld. Kč), což činí přibližně 2,68% veškerých prostředků určených z fondů EU pro Českou republiku. Z českých veřejných zdrojů má být navíc financování programu navýšeno o 126,37 mil. Kč. Na celkovou výši alokovaných prostředků EU má však vliv měnící se kurz eura a koruny, který v současné době nepříznivě ovlivňuje celkový objem finanční podpory z Evropské unie.

3.1 Stav čerpání ROP MS

Čerpání ROP MS je komplikovaný proces, který ovlivňuje velmi mnoho faktorů. Nejde jen o vyhlášení výzev, uzavření smluv s žadateli, jejichž projekty byly schváleny k financování, následné proplacení finančních prostředků a konečnou sumarizaci zbývajících částí podpory. Jde o neustále se vyvíjející proces, který klade vysoké nároky na řízení systému a koordinaci jednotlivých aktivit tak, aby byl co nejefektivněji a nejúčelněji zajištěna hlavní funkce regionálního operačního programu, kterou je úspěšné vyčerpání finanční podpory z ERDF.

3.1.1 Faktory ovlivňující čerpání ROP MS

Čerpání regionálního operačního programu musí být dopředu velmi pečlivě naplánováno tak, aby z dlouhodobého hlediska splňovalo pravidlo $n+2/n+3$. Jedná se

o tzv. pravidlo finanční disciplíny, která napomáhá implementaci operačního programu.

Pokud roční rozpočtový závazek jednotlivého operačního programu není vyčerpán do konce kalendářního roku $n+3$ (pro léta 2008-2010 včetně) resp. $n+2$ (pro léta 2011-2012), snižuje se alokace finančních prostředků na dotyčný kalendářní rok tohoto operačního programu o nevyčerpanou částku. Za vyčerpané finanční prostředky se považuje poslední fáze průběhu čerpání tj. certifikování výdajů a předložení žádosti o platbu Evropské komisi ze strany Platebního a certifikačního orgánu – Ministerstva financí. (NOK – MMR ČR, Metodický pokyn, str. 2)

V praxi toto pravidlo znamená, že pokud se operační program zaváže do roku 2013 vyčerpat určitý objem finančních prostředků a dojde k porušení tohoto závazku tím, že je vyčerpán menší objem, než jaký byl původně plánován, musí nevyčerpanou část finančních prostředků z ERDF operační program vrátit zpět poskytovateli. Nevyčerpanými prostředky se rozumí necertifikované výdaje. Certifikaci výdajů provádí na žádost ROP MS tři až čtyřikrát ročně Platební certifikační orgán Ministerstva financí ČR. Splnění tohoto pravidla ROP MS tedy ovlivňuje včasná realizace již schválených projektů, rychlý náběh realizace projektů z výzev a důležitá bude také rychlá realizace projektů, které jsou v současné době v hodnocení. Určité riziko pro splnění pravidla $n+3/n+2$ mohou představovat některé významné projekty, mezi které lze zařadit projekt města Ostravy v rámci IPRM⁹, projekt uvažovaného kolejového napojení letiště Leoše Janáčka Ostrava, u kterých je v současné době zaznamenáno zpoždění s jejich přípravou a některé projekty Moravskoslezského kraje, u kterých není ještě zcela zajištěno jejich spolufinancování. Finanční podpora u těchto projektů představuje dosti vysoký objem finančních prostředků.

Kromě prostředků na celkovou alokaci programu je také nutné sledovat vývoj čerpání alokací u jednotlivých prioritních os. Pokud dojde k tomu, že je čerpání

⁹ IPRM – Integrovaný plán rozvoje měst, soubor vzájemně obsahově a časově provázaných akcí, které jsou realizovány ve vymezeném území nebo v rámci tematického přístupu ve městech a směřují k dosažení společného cíle či cílů města, obce či lokality. Mohou být podpořeny z jednoho či více operačních programů.

u jakékoliv prioritní osy ohroženo, mohou být tyto finanční prostředky přesunuty po schválení Evropskou komisí do jiné prioritní osy. Lze konstatovat, že čerpání z Regionálního operačního programu Moravskoslezsko ovlivňuje mimo jiné také dobře stanovený odhad poptávky po finanční podpoře, rychlost uzavírání smluv s příjemci, rychlost vyplácení dotací. Na všechny tyto činnosti má navíc vliv změn legislativy, měnový kurz, poskytnuté zálohy na platby nebo dodatečná změna smluvních podmínek mezi poskytovatelem a příjemcem.

3.1.2 Přehled stavu projektových žádostí ROP MS

Od začátku programovacího období bylo ROP MS ke 4.3.2011 vyhlášeno celkem 80 výzev s celkovou alokací finančních prostředků (ERDF + SR ČR) ve výši 22 584,2 mil. Kč. Do těchto výzev bylo předloženo celkem 1 154 projektových žádostí.

Celkem bylo od počátku programového období neúspěšných 481 projektů – z toho bylo 441 projektových žádostí vyřazeno, 22 jich nebylo doporučeno k financování a 18 projektů bylo staženo žadatelem nebo doporučeno VRR k přepracování, což činí přibližně 41% z celkového počtu podaných žádostí o podporu. Nejvíce žádostí (57,7% z celkového počtu hodnocených žádostí) bylo vyřazeno paradoxně tam, kde jich bylo zaregistrováno nejvíce – tzn. ve výzvě pro PO 4 – Rozvoj venkova. Důvodem vyřazení, bylo zejména vysoké množství projektů a hlavním důvodem jejich špatné hodnocení. Šlo hlavně o nekvalitně zpracované projektové žádosti, které předkládaly menší obce. Ty neměly s časovým předstihem vypracovány kvalitní projektové záměry, takže nechávaly zpracování žádostí na poslední chvíli a také nedisponovaly dostatečným personální zázemím pro zpracování svých projektů.

Nejvíce projektových žádostí (téměř 45% ze všech hodnocených projektů PO 3 a PO 4) bylo vyřazeno z důvodu špatného hodnocení. Nedostatky se týkaly hlavně špatného definování a kvantifikace socioekonomické analýzy. Nejčastějším důvodem zamítnutí projektové žádosti bylo nedosažení minimální výše eliminačního kritéria „hodnota vnitřního výnosového procenta ERR“, kterou musely větší nekomerční projekty na 10 mil. Kč dosáhnout. Toto eliminační kritérium museli žadatelé

u velkých projektů splnit z toho důvodu, aby byla dostatečně posouzena efektivita vynaložených prostředků.

Tabulka 3.1

Přehled stavu projektových žádostí ROP MS (k 4.3.2011)

Prioritní osa/ oblast podpory	Počet výzev	Podané žádosti o podporu	Zaregistro- váno, zatím nehodno- ceno	Doporučeno, schváleno	Nedoporu- čeno, neschváleno	z toho		
						nesplnění formálních náležitostí	nesplnění podmínek přijatelnosti	špatné hodnocení
PO 1 celkem	25	99	18	57	24	2	4	18
1.1.	13	75	14	37	24	2	4	18
1.2	4	4	0	4	0	0	0	0
1.3	7	18	4	14	0	0	0	0
1.4	1	2	0	2	0	0	0	0
PO 2 celkem	35	367	8	179	180	12	16	134
2.1	17	163	4	106	53	5	1	41
2.2	12	185	3	59	123	7	15	90
2.3	3	15	0	11	4	0	0	3
2.4	3	4	1	3	0	0	0	0
PO 3 celkem	6	242	51	122	69	2	3	58
3.1	2	28	2	25	1	0	0	0
3.2	4	214	49	97	68	2	3	58
osa 4 celkem	4	431	71	152	208	8	11	189
4.1	4	431	71	152	208	8	11	189
osa 5 celkem	10	15	2	13	0	0	0	0
5.1	6	6	0	6	0	0	0	0
5.2	4	9	2	7	0	0	0	0
CELKEM	80	1 154	150	523	481	24	34	399

Zdroj: interní materiály ÚRR ROP MS

Po přenastavení hodnoty tohoto eliminačního kritéria byly projekty, které byly předloženy v rámci posledních výzev výše uvedených prioritních os, daleko úspěšnější. Získaly body nejen v hodnocení projektu, ale současně splnily bodový limit v kategorii kvalita projektu, protože dosáhly požadovaných kladných hodnot vnitřního výnosového procenta ERR.

Přes 7% z celkového počtu neschválených žádostí bylo vyřazeno z důvodu nesplnění podmínek přijatelnosti. Toto posouzení představuje podmínku nutnou, nesplnění kritérií přijatelnosti představuje vyloučení projektu z dalšího hodnocení. Mezi obecná kritéria přijatelnosti zejména patří to, že žádost se vztahuje pouze na jednu oblast podpory vyhlášeného programu, projekt bude realizován na území ČR, respektive na území příslušného regionu soudržnosti NUTS II, projekt je v souladu s příslušnou legislativou ČR a EU (ochrana hospodářské soutěže, vliv na životní prostředí atd.), projekt respektuje minimální hranici celkových způsobilých výdajů stanovenou pro dané opatření, projekt nemá prokazatelně negativní vliv

na žádnou z horizontálních priorit, žadatel splňuje definici pro konečného příjemce uvedenou u příslušného opatření.

Každá projektová žádost je po registraci podrobena kontrole formálních náležitostí. Ta spočívá v kontrole úplnosti žádosti a jejích povinných příloh, v kontrole formy předložení (elektronická, papírová), počtu předložených výtisků včetně podpisů oprávněných osob aj. Přesný výčet formálních náležitostí je uveden v příslušných pokynech pro žadatele. Z důvodu nesplnění podmínek formálních náležitostí bylo vyřazeno přibližně 5% všech neschválených projektových žádostí.

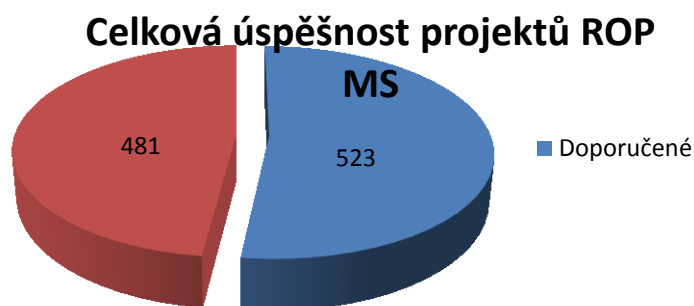
Pro prioritní osu 1 – Regionální infrastruktura a dostupnost bylo podáno přes 8% z celkového počtu žádostí, zájem byl zejména o oblast podpory 1.1 Rozvoj regionální silniční dopravní infrastruktury, která byla určena pro rekonstrukci a výstavbu regionálních silnic druhé a třetí třídy. Výzvy pro ostatní podoblasti podpory této prioritní osy byly účelově zaměřené a finanční podpora měla směřovat do rozvoje a dostupnosti letiště Ostrava (podoblast podpory 1.2), na rozvoj dopravní obslužnosti (podoblast podpory 1.3) i pro výstavbu Integrovaného bezpečnostního centra v Ostravě (podoblast podpory 1.4 Infrastruktura IZS a krizového řízení).

Přes třetinu všech projektů bylo podáno v rámci výzev pro prioritní osu 2 – Podpora prosperity regionu. Tento zájem vyplývá hlavně se zaměřením vyhlášených výzev, které se týkaly oblasti školství, cestovního ruchu nebo např. rozvoje infrastruktury sociálních služeb. Největší zájem byl patrný pro oblast podpory 2.2 – Rozvoj cestovního ruchu. Podíl žádostí podaných v rámci výzev pro prioritní osu 2 – Podpora prosperity regionu činil 32%, největší byl pro oblast podpory 2.2 – Rozvoj cestovního ruchu.

Přibližně 21% žádostí bylo předloženo žadateli do výzev směřovaných na rozvoj měst (velký zájem žadatelů byl zaznamenán hlavně v oblasti podpory 3.2 – Subregionální centra). Přes 48% projektových žádostí bylo předloženo do výzev pro oblast podpory 3.1 Rozvojové póly regionu, kde se úspěšnost pohybuje ve výši 96,1%. Výzvy této oblasti podpory jsou určeny pro města s počtem obyvatel nad 50 tisíc, která realizují své projekty v IPRM.

Obrázek č. 3.1 zobrazuje celkovou úspěšnost projektů předložených do ROP MS, jejíž stav je momentálně 52,09%. Za předložený projekt je pro tyto účely považuje projekt, který prošel hodnocením. Takových projektů bylo celkem 1 004 a představují 87% ze všech registrovaných projektů. Zahrnují v sobě projekty doporučené k financování (110), schválené (141), projekty v realizaci (4), s ukončenou realizací (79), s ukončeným financováním (45) a s certifikovanými výdaji (144). Projekty nedoporučené, které představují 47,91%, zahrnují projekty vyřazené v průběhu administrace (441), projekty stažené žadatelem či vráceny k dopracování (18) a projekty nedoporučené k financování z ROP MS (22).

Obrázek 3.1

Zdroj: vlastní zpracování

3.1.3 Přehled výzev a jejich alokace

Největší počet výzev byl vyhlášen pro PO 2 – Podpora prosperity regionu (35) a pro PO 1 – Regionální infrastruktura a dostupnost (25). Nejmenší počet výzev byl naopak vyhlášen pro PO 4 – Rozvoj venkova (4), avšak o tyto výzvy byl zaznamenán vysoký zájem ze strany obcí, měst, organizací jimi zřízených či jinými subjekty, které svůj projekt v takové obci nebo městě realizují. Byl do nich předložen nejvyšší počet projektových žádostí (přes 37% z celkového počtu přijatých žádostí).

Celkový objem požadované dotace dosáhl k 4. březnu 2011 výše 22 548,2 mil. Kč, to je o 19,5% více než činí celková alokace na operační program. Z tabulky č. 3.2 je zřejmé, jak velký je zájem žadatelů o podporu z ROP MS v jednotlivých oblastech podpory a o kolik přesahuje poptávka celkovou alokaci EU spolu s částí

finančních prostředků ze státního rozpočtu ČR. Také nabízí přehled celkové alokace prostředků EU a SR ČR pro jednotlivé prioritní osy. Alokace ve výzvách pro prioritní osu 2 vyhlášených ROP MS pokryla celkovou alokaci prostředků ERDF a státního rozpočtu ČR. Díky pohyblivému měnovému kurzu, který v současné době není příliš příznivý, došlo ke snížení celkového objemu finančních prostředků z EU. Na výzvy prioritní osy 2 připadá víc jak čtvrtina z celkového objemu podpory, kterou ROP MS alokoval ve svých výzvách. Pro prioritní osu 2 je momentálně otevřeno 5 průběžných výzev s celkovou alokací finančních prostředků z EU a státního rozpočtu ČR ve výši 826 mil. Kč, z toho 3 výzvy pro podoblast podpory 2.2 Rozvoj cestovního ruchu.

Tabulka 3.2

Srovnání celkové alokace EU + SR ČR a požadovaných finančních prostředků z ROP MS

v mil. Kč	Počet výzev	Celková alokace podpory	Alokace výzvy	Požadováno	% z celkové alokace podp.
Prioritní osa 1	25	7 519,34	8 373,0	6 350,5	84,4
1.1	13	3 380,32	4 762,0	3 226,2	95,4
1.2	4	1 689,39	587,0	565,9	33,5
1.3.	7	1 854,95	2 384,0	1 920,1	103,5
1.4	1	594,69	640,0	638,4	107,3
Prioritní osa 2	35	4 925,80	4 926,9	6 487,8	131,7
2.1	17	2 280,92	2 123,9	2 592,3	113,6
2.2	12	1 668,07	1 731,0	2 937,0	176,1
2.3	3	798,37	944,0	809,7	101,4
2.4	3	178,44	128,0	148,8	83,3
Prioritní osa 3	6	4 487,78	3 400,0	4 465,3	99,5
3.1	2	2 827,30	2 000,0	1 369,1	48,4
3.2	4	1 660,48	1 400,0	3 096,2	186,4
Prioritní osa 4	4	1 322,72	900,0	4 805,7	363,3
4.1	4	1 322,72	900,0	4 805,7	363,3
Prioritní osa 5	10	639,86	663,6	474,9	74,2
5.1	6	610,34	654,0	466,8	76,5
5.2	4	29,52	9,6	8,2	27,7
CELKEM	80	18 895,50*	18 263,5	22 584,2	119,5

Zdroj: vlastní zpracování

*) Celková alokace podpory EU přepočtena měnovým kurzem 24,248 CZK/EUR k 1.2.2011

Jednoznačně nejvyšší zájem zaznamenaly výzvy prioritní osy 4 – Rozvoj venkova, kde zájem převyšuje alokaci prostředků EU včetně poměrné části spolufinancování státního rozpočtu pro danou prioritní osu o 263,3%. Do výzev této prioritní osy se mohly přihlásit se svými projekty obce s počtem obyvatel 500 – 4 999.

Menší obce s počtem obyvatel 0 - 499 z ROP MS finanční prostředky čerpat nemohou a musí zkusit uspět se svými projektovými žádostmi v jiných operačních programech, např. v Programu podpory venkova nebo Operačním programu Životního prostředí. Získat dotaci pro své aktivity mohou také od Moravskoslezského kraje. Pro prioritní osu 4 – Rozvoj venkova byly vyhlášeny celkem 4 výzvy s celkovou alokací 900 mil. Kč. Dvě výzvy byly vyhlášeny a ukončeny v roce 2008 (jedna s podoblastí podpory na občanskou vybavenost a veřejná prostranství s alokací 300 mil. Kč). V roce 2009 to byla jedna výzva a v roce 2010 rovněž limitovaná výzva se zbytkovou alokací 150 mil. Kč. Tyto finanční prostředky jsou určeny zejména pro oblast školství, volnočasové aktivity, ostatní občanskou vybavenost nebo pro veřejná prostranství obcí.

Oblastí podpory, která zaznamenává výrazný nápor projektových žádostí, které není možné uspokojit, je oblast podpory 3.2 Subregionální centra. O finanční podporu z této oblasti podpory mohly žádat obce a města s velikostí 500 až 49 999 obyvatel, organizace zřízené těmito obcemi a městy, popř. neziskové organizace, které realizují projekt v těchto obcích a městech. Žadatelé předložili do těchto výzev projektové žádosti s finančními požadavky, které převyšují celkovou alokaci EU a státního rozpočtu ČR pro tuto oblast podpory o 86,4%. V průběhu programovacího období byly zatím vyhlášeny 4 výzvy s celkovou alokací 1 400 mil. Kč (z toho podoblasti podpory Ostatní občanská vybavenost a veřejná prostranství (alokace 800 mil. Kč), Infrastruktura vzdělávání a volného času (400 mil. Kč).

Velký zájem ze strany žadatelů zaznamenaly také výzvy prioritní osy 2 Podpora prosperity regionu. Analýza prioritní osy 2 s jednotlivými oblastmi podpory však bude samostatnou podkapitolou této diplomové práce.

Naopak nevyužita zůstává prozatím finanční alokace na oblast podpory 1.2 Rozvoj a dostupnost letiště Ostrava (požadováno z alokace prozatím 33,5%) a alokace z oblasti podpory 3.1 Rozvojové póly regionu (zatím požadováno 48,4%). Není to způsobeno nezájmem žadatelů, ale tím, že na tyto oblasti podpory se s alokací finančních prostředků teprve počítá v probíhajících nebo plánovaných výzvách. Jde o objemově významné výzvy, které budou určeny pro projekty Integrovaných plánů rozvoje měst (IPRM Ostrava a Karviná), projekty kolejového

nápojení letiště, výstavbu nádraží ČD, pro realizaci Integrovaných plánů rozvoje území (IPRÚ Ostrava a Jablunkov), na výstavbu a modernizaci silnic a další, které budou určeny právě pro tyto oblasti podpory. Cílem IPRM je koordinace aktivit a soustředění zdrojů na řešení nejzávažnějších identifikovaných problémů a využití ekonomického a dalšího rozvojového potenciálu měst. Efektivita spočívá především v smysluplné návaznosti a synergickém efektu jednotlivých aktivit a opatření. Tento integrovaný přístup přináší významný multiplikační efekt, který mobilizuje jak veřejné, tak soukromé zdroje. Počítá se tedy s nižším objemem projektových žádostí, zato s vyššími finančními požadavky ze strany žadatelů.

Podle očekávání pokračují výzvy u oblastí podpory 1.3 Rozvoj dopravní obslužnosti prioritní osy 1. Vybrané projekty ze 7 výzev mohou podpořit např. nákup dopravních prostředků veřejné dopravy jako jsou železniční drážní vozidla pro osobní dopravu, ekologické autobusy pro příměstskou dopravu a městskou hromadnou dopravu (alokace 1 530 mil. Kč), integraci veřejné dopravy a rozvoj její infrastruktury (alokace 184 mil. Kč) nebo rozvoj dopravního integrovaného systému v kraji (alokace 670 mil. Kč). Výzva pro oblast podpory 1.4 Infrastruktura IZS a krizové řízení byla určena pro výstavbu Integrovaného bezpečnostního centra v Ostravě, které je svým určením jedním z nejvýznamnějších a nejzajímavějších realizovaných projektů svého druhu nejen v ČR, ale také v rámci Evropy.

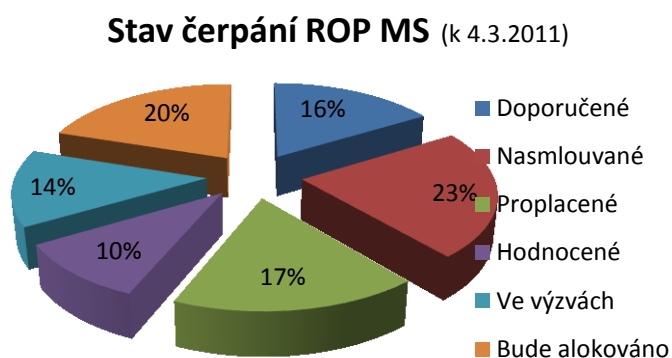
Usnesení vlády z 11. srpna 2010 o odebrání státního příspěvku na financování projektů nepočítá pro rok 2011 se spolufinancováním projektů podpořených z regionálních operačních programů ze státního rozpočtu. Doposud byla dotace z ROP Moravskoslezsko poskytována v maximální výši 92,5 % celkových způsobilých výdajů na projekt. Příspěvek z evropských strukturálních fondů tvoří 85 %. Státní rozpočet se podílel 7,5 %. Žadatelé, kteří již měli podepsanou smlouvu o dotaci nebo jejich projekt byl schválen popř. procházel hodnocením, počítali s příslibenou finanční podporou ve výši 92,5%. Po analyzování dopadů tohoto opatření ze strany RR RS MS a po jednáních, která proběhla mezi Asociací krajů, Svazem měst a obcí a zástupci vlády ČR došlo dne 22.10.2010 ke změně tohoto opatření. Spolufinancování ze státního rozpočtu není od 1.1.2011 poskytnuto projektům, které byly schváleny po 22.9.2010, a projektům, u nichž je žadatelem Moravskoslezský kraj.

Regionální rada Moravskoslezsko proto upravila plán výzev k předkládání projektů do poloviny roku 2011. V návaznosti na usnesení vlády došlo ke snížení výše poskytované dotace a přepočtu částek alokovaných na jednotlivé výzvy. Zpětně byla snížena maximální výše dotace pro projekty předložené ve výzvě č. 4.1-04 Rozvoj venkova z 92,5 % na 85 % celkových způsobilých výdajů. Stejně bude postupováno v případě dalších vyhlašovaných výzev z ROP Moravskoslezsko. Obdrží-li Regionální rada Moravskoslezsko podíl ze státního rozpočtu pro financování projektů pro příští rok, dotace může být navýšena na původních 92,5 % celkových způsobilých výdajů.

3.1.4 Stav finančních prostředků ROP MS

Celkovou alokaci prostředků ROP MS lze rozdělit na finanční prostředky, které jsou v současné době vázané ve smlouvách s žadateli nebo přislíbené (u projektů schválených popř. doporučených k financování z ROP MS), dále vázané v otevřených, průběžných nebo hodnocených výzvách a na finanční prostředky, které jsou volné v plánovaných výzvách. Pouze 20% z celkové alokace EU, což představuje částka 138,741 mld. EUR, není zatím pokryta a je určena pro plánované výzvy ROP MS. Přehled o celkovém stavu čerpání ROP MS znázorňuje obrázek 3.3.

Obrázek 3.3

Zdroj: vlastní zpracování

Ten zachycuje stav čerpání finanční podpory z ERDF – tedy příspěvek EU v EUR ke dni 4.3.2011. V současnosti představuje vázané finanční prostředky částka 392,2 mil. EUR, což je 56,7% z celkové alokace pro operační program. Tato částka je tvořena projekty, které byly doporučeny k financování nebo již jsou VRR schválené

(16,4%), dále projekty v realizaci s uzavřenou smlouvou (22,7%) a projekty, u kterých byla realizace projektu ukončena nebo bylo ukončenou financování projektu popř. výdaje na tyto projekty byly již certifikovány (17,6%). Dále představuje vázané prostředky částka 140,8 mil. EUR (24% z celkové alokace OP), ta je tvořena prostředky, které jsou v otevřených, průběžných a hodnocených výzvách.

3.2 Prioritní osa 2 – Podpora prosperity regionu

Prosperita regionu závisí na mnoha faktorech. Cílem ROP MS je podpořit rozvoj infrastruktury veřejných služeb, rozvoj cestovního ruchu, regeneraci brownfields a změnu image regionu. Zaměření této prioritní osy je proto velmi obsáhlé. Prioritní osa 2 je rozdělena na čtyři oblasti podpory, některé z nich se dále člení na jednotlivé podoblasti podpory:

- **Oblast podpory 2.1 – Infrastruktura veřejných služeb:**
 - Podoblast podpory 2.1.1 – Rozvoj infrastruktury pro vzdělání,
 - Podoblast podpory 2.1.2 – Rozvoj infrastruktury veřejných služeb,
 - Podoblast podpory 2.1.3 - Podpora zajištění efektivnosti a dostupnosti poskytování zdravotnických služeb,
 - Podoblast podpory 2.1.4 - Podpora rozvoje veřejných informačních služeb poskytovaných knihovnami.
- **Oblast podpory 2.2 – Rozvoj cestovního ruchu:**
 - Podoblast podpory 2.2.1 - Výstavba, revitalizace a modernizace turistické infrastruktury, doprovodných služeb a atraktivit cestovního ruchu,
 - Podoblast podpory 2.2.2 - Rozvoj a zvyšování úrovně ubytovacích zařízení,
 - Podoblast podpory 2.2.3 - Zvýšení kvality turistických informačních center,
 - Podoblast podpory 2.2.4 - Organizace a kooperace v cestovním ruchu.
- **Oblast podpory 2.3 – Podpora využívání brownfields,**
- **Oblast podpory 2.4 – Marketing regionu**

3.2.1 Přehled stavu projektových žádostí prioritní osy 2

Pro prioritní osu 2 bylo vyhlášeno celkem 35 výzev o celkové alokaci 4 926,9 mil.Kč. Do těchto výzev bylo předloženo celkem 367 projektových žádostí (viz tabulka č. 3.3). Celková úspěšnost projektů prioritní osy 2 činí 49,8% (započítány pouze hodnocené projekty).

Nejvyšší počet výzev (17) byl dosud vyhlášen pro oblast podpory 2.1 Infrastruktura veřejných služeb. Důvodem je také vysoká alokace na tuto oblast podpory v rámci PO 2. Největší zájem žadatelů zaznamenaly výzvy pro oblast podpory 2.2 Podpora cestovního ruchu, do kterých bylo předloženo celkem 185 projektových žádostí. Úspěšnost projektů předložených pro tuto oblast podpory je však nejnižší za celou prioritní osu.

Tabulka 3.3

Úspěšnost předložených projektů - prioritní osa 2 (k 4.3.2011)

Prioritní osa/ oblast podpory	Počet výzev	Podané žádosti o podporu	Zaregistro- váno, zatím nehodno- ceno	Doporučeno, schváleno	Doporuč. Schvál. v %	Nedoporu- čeno, neschváleno	z toho		
							nesplnění formálních náležitostí	nesplnění podmínek přijatelnosti	špatné hodnocení
PO 2 celkem	35	367	8	179	49,8	180	12	16	134
2.1	17	163	4	106	66,6	53	5	1	41
2.2	12	185	3	59	32,4	123	7	15	90
2.3	3	15	0	11	66,6	4	0	0	3
2.4	3	4	1	3	100	0	0	0	0

Zdroj: interní materiály ÚRR ROP MS

Uspěla pouze třetina předložených projektů. Nejvíce projektů bylo vyřazeno z důvodu špatného hodnocení. Předkladateli těchto nekvalitně vypracovaných projektů jsou většinou menší subjekty, které nemají se zpracováním projektů žádné zkušenosti, nedisponují dopředu vypracovanými projektovými záměry a mají tak velmi málo času na vypracování projektových žádostí. Rovněž nejsou často schopny zajistit kvalitní personální zázemí pro zpracování své žádosti. Prozatím všechny 3 hodnocené projekty uspěly ve 3 výzvách pro oblast podpory 2.4 Marketing regionu. Tyto výzvy byly určeny pro Moravskoslezský kraj, který je hlavním realizátorem marketingových aktivit v regionu.

3.2.2 Stav finančních prostředků prioritní osy 2

Tabulka 3.4 zobrazuje celkový stav finančních prostředků k 14.3.2011 pro všechny oblasti i podoblasti podpory prioritní osy 2.

Celkový objem alokace ROP MS pro prioritní osu 2 činí 4 926,91 mil. Kč, což představuje téměř 27% alokace ROP MS. Největší objem finančních prostředků je určen pro oblast podpory 2.1 Infrastruktura veřejných služeb, naopak nejmenší alokace ve výzvách vykazuje oblast podpory 2.4 Marketing regionu.

Nejvyšší zájem žadatelů (167,1% z alokace na výzvy) zaznamenala oblast podpory 2.2 Rozvoj cestovního ruchu, kde byla schválena přibližně třetina požadovaných prostředků stejně jako v oblasti podpory 2.1.

Tabulka 3.4

Prioritní osa 2 - oblasti a podoblasti podpory (k 14.3.2011)

v mil. Kč	Alokace ROP MS celkem	% z alokace ROP MS	Počet projektů	Požadováno	% z alokace ROP MS	Počet projektů	Schváleno	% z požadováno	Proplaceno	% ze schvále no
Celkem PO 2	4 926,910	100,0	367	6 435,695	130,6	179	2 861,606	44,5	1 044,868	36,5
2.1	2 123,910	43,1	163	2 592,311	122,1	106	1 155,137	44,6	201,017	17,4
z toho 2.1.1	592,000	12,0	112	918,765	155,2	75	483,727	52,6	143,342	29,6
z toho 2.1.2	581,910	11,8	45	778,285	133,7	26	393,213	50,5	57,675	14,7
z toho 2.1.3	350,000	7,1	5	295,261	84,4	5	278,197	94,2	0,000	0,0
z toho 2.1.4	600,000	12,2	1	600,000	100,0	0	0,000	0,0	0,000	0,0
2.2	1 731,000	35,1	185	2 892,772	167,1	59	967,701	33,5	271,015	28,0
z toho 2.2.1	1 280,000	26,0	91	1 778,195	138,9	32	615,507	34,6	155,043	25,2
z toho 2.2.2	420,000	8,5	87	1 086,674	258,7	20	324,328	29,8	115,972	35,8
z toho 2.2.4	31,000	0,6	7	27,903	90,0	7	27,866	99,9	0,000	0,0
2.3	944,000	19,2	15	801,998	85,0	10	590,374	73,6	536,840	90,9
2.4	128,000	2,6	4	148,614	116,1	4	148,394	99,9	35,996	24,3

Zdroj: vlastní zpracování

Velice úspěšné byly oblasti podpory 2.3 Podpora využívání brownfields a 2.4 Marketing regionu (schváleno 73,6% a 99,9% požadovaného objemu podpory). V proplácení finančních prostředků si zatím vede nejlépe oblast podpory 2.3, ve které je proplaceno 91% požadované podpory.

3.2.3 Oblast podpory 2.1 – Infrastruktura veřejných služeb

Základním cílem prioritní osy 2 je úspěšnost ekonomiky regionu, která úzce souvisí se snížením nezaměstnanosti a zlepšením kvality života občanů. Pro oblast podpory 2.1 bylo v průběhu programovacího období vyhlášeno celkem 17 výzev o celkové alokaci 2 123,9 mil. Kč. Celkem bylo do těchto výzev předloženo 163 projektových žádostí. Objem požadovaných prostředků přesáhl celkovou částku alokovanou ve výzvách o 22,1%. Celkový objem proplacených prostředků oblasti podpory 2.1 k 14. 3. 2011 činí 17,4% z celkového objemu schválených finančních prostředků. Zatím největší objem proplacených finančních prostředků zaznamenává podoblast podpory 2.1.1 Infrastruktura veřejných služeb ve školství, kde je proplacena přibližně třetina schválených prostředků.

Příloha č. 3 zobrazuje průběh jednotlivých výzev a stavy finančních prostředků oblasti podpory 2.1. Celkem 6 výzev s alokací 923,91 mil. Kč bylo vyhlášeno v roce 2008. Výše podpory je u všech podoblastí podpory shodná a činí 92,5% z celkových způsobilých výdajů (ve výzvách vyhlášených po 22.9.2010 činí tato částka pouze 85% z celkových způsobilých výdajů). U projektů zakládající veřejnou podporu¹⁰ je maximální částka dotace 40% z CZV.

Výzvou s největším objemem finančních prostředků nejen v tomto roce, ale za celé programovací období, byla jedna z prvních výzev podoblasti podpory 2.1.4 (výzva číslo 2.1-03 vyhlášená v roce 2008) určená pro výstavbu a vybavení nové vědecké knihovny v Ostravě. Žadatelem o finanční podporu byl Moravskoslezský kraj, který se měl podílet na spolufinancování knihovny částkou 600 mil. Kč za přispění finančních prostředků ze státního rozpočtu ve výši půl miliardy Kč. Projekt byl nakonec žadatelem stažen právě z důvodu odmítnutí dříve již přislíbené finanční podpory ze strany státu. Alokované finanční prostředky byly přesunuty do ostatních výzev pro rozvoj vzdělávání, sociálních služeb a zdravotnictví. V roce 2009 bylo

¹⁰ Veřejnou podporou se rozumí každá podpora poskytnutá v jakékoli formě státem nebo ze státních prostředků, která narušuje nebo může narušit hospodářskou soutěž tím, že zvýhodňuje určité podniky nebo určitá odvětví výroby a pokud ovlivňuje obchod mezi členskými státy. Za státní prostředky se na základě judikatury ES považují i ostatní veřejné zdroje.

vyhlášeno celkem 7 výzev s alokací 740,0 mil. Kč, další 3 výzvy byly vyhlášeny v roce 2010 – alokováno pro ně bylo celkem 238,0 mil. Kč a v roce 2011 to je prozatím 1 výzva s alokací 222,0 mil. Kč. Objem finančních prostředků ve výzvách pro oblast podpory 2.1 Infrastruktura veřejných služeb představuje 43,1% celkové alokace pro prioritní osu 2.

Podoblast podpory 2.1.1 – Infrastruktura veřejných služeb

Tato podoblast je zaměřena na modernizaci základních, středních a vyšších odborných škol podporou financování např. kvalitního a moderního vybavení, zavedením ICT sítí, vybavením novými technologiemi, což by mělo zajistit lepší připravenost a uplatnění absolventů na trhu práce. Velmi důležitým cílem je také vytváření odborných center praktické přípravy žáků v oborech, které jsou pro MSK velmi důležité. Dotace může být poskytnuta také na rekonstrukci objektů. Finanční podpora je také směřována k tomu, aby tato školy a školská zařízení byla aktivně využívána pro volnočasové aktivity žáků a studentů. Minimální CZV projektu činí 1,5 mil. Kč. O finanční podporu mohou požádat Moravskoslezský kraj a organizace jím zřízené, obce nad 50 tis. obyvatel včetně organizací jí zřízených, neziskových organizací a obchodních společností realizující projekt v takové obci.

Další podoblastí s alokací přes půl miliardy korun, byla podoblast 2.1.1 podporující rozvoj infrastruktury pro vzdělávání, modernizaci výuky, vznik oborových center nebo modernizaci sportovišť k aktivnějšímu využívání dětmi v jejich volném čase. Do 5 výzev bylo podáno 112 projektových žádostí. Poptávka žadatelů převýšila alokaci ve výzvách o víc jak 50%.

Nejvyšší zájem žadatelů zaznamenala výzvy, které byly určeny pro modernizaci výuky (2.1–06 a 2.1-08). Objem požadovaných žádostí představoval u výzvy 2.1-06 přes 280% a u výzvy 2.1-08 přibližně 350% celkové alokace na tyto konkrétní výzvy. Mezi žadateli figurovaly základní a střední školy zejména z Ostravska, dále byl velký zájem zaznamenán také na Karvinsku a Frýdeckomístecku. Mezi úspěšně ukončené projekty patří např. výstavba dětského sportoviště v Ostravě-Hrabové nebo modernizace zemědělského vzdělávání LFA v Bruntále.

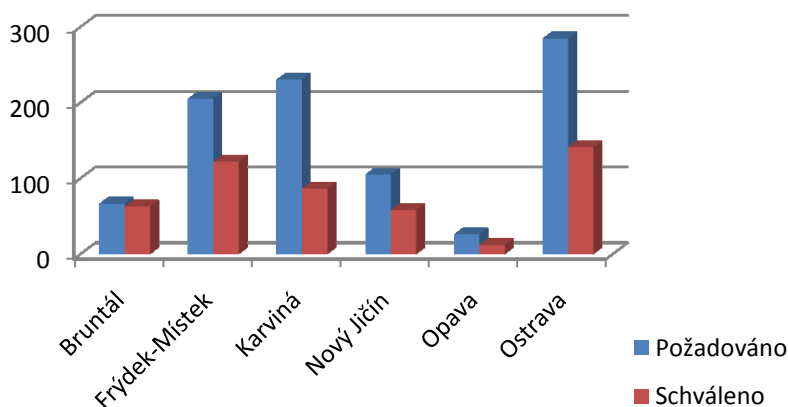
Alokace finančních prostředků výzev určených na modernizaci nebo vznik nových oborových center (výzvy č. 2.1-02 a 2.1-09) odpovídal vcelku objemu požadovaných prostředků žadateli. Požadovaná výše podpory byla u těchto výzev schválena v plné výši.

Výzva na modernizaci sportovišť 2.1-17 byla zatím naplněna zhruba polovičním objemem požadovaných finančních prostředků, ale je to pochopitelné, protože se jedná se o výzvu, která ještě v současné době není uzavřená ani vyhodnocena.

Obrázek č. 3.4 zobrazuje územní rozložení finanční podpory v okresech Moravskoslezského kraje. Nejvyšší objem požadovaných prostředků pro oblast vzdělávání byl zaznamenán v okrese Ostrava, Karviná a Frýdek-Místek. Jde o okresy, kde se nachází zvýšený počet škol a školských zařízení.

Obrázek 3.4

**2.1.1 - Územní rozložení požadovaných
a schválených finančních prostředků
- oblast školství (k 14.3.2011)**

Zdroj: vlastní zpracování

V okrese Karviná se jednalo převážně o školy a školská zařízení z Havířova. Výrazně nejmenší objem finanční podpory požadoval překvapivě okres Opava, ve kterém se také nachází velké množství škol. Kvalitní projekty byly předloženy žadateli z okresu Bruntál, kde byla prozatím schválena většina požadovaných finančních prostředků. Největší objem schválených finančních prostředků má Ostrava a Frýdek-Místek.

Podoblast podpory 2.1.2

Tato podoblast je zaměřena na zvýšení kvality sociálních služeb - sociální péče a sociální prevence, které nejsou v kraji poskytovány úplně rovnoměrně. Cílem je zlepšit úroveň života sociálně znevýhodněným skupinám obyvatel a také ohroženým skupinám mládeže a etnickým menšinám, které by mělo být dosaženo zvýšením dostupnosti a kvality center, která pomáhají těmto lidem s úspěšným zařazením do společnosti i na trh práce. Podpořena bude také modernizace zařízení poskytující sociální ubytovací služby, které musí v současnosti odpovídat určitým zákonným standardům. CZV u projektů řešící ubytovací služby musí být minimálně 2 mil. Kč, u ostatních projektů je tato hranice 0,5 mil. Kč. Žadatelé o podporu mohou být stejné subjekty jako pro podoblast podpory 2.1.1, navíc si o dotaci mohou zažádat organizace, které jsou přímo zřízené státem.

O něco nižší částka než pro podoblast podpory 2.1.1 byla alokována pro podoblast 2.1.2, která směřuje na zlepšení a zkvalitnění sociálních služeb (celková alokace pro tuto podoblast v 7 výzvách činila 581,91 mil. Kč). Žadatelé o podporu, předložili výrazně nižší počet žádostí, ale objem požadovaných finančních prostředků přesto převyšoval alokaci na podoblast podpory o 33,7% (viz Příloha č. 3).

Vysoký zájem zaznamenala především výzva 2.1-15 Infrastruktura pro terénní a ambulantní služby a chráněné dílny. I přes nízký počet předložených projektů (3) poptávka značně převýšila alokaci výzvy (o 263,4%). Mezi projekty, které byly schváleny, ale zatím nemají podepsanou smlouvu o poskytnutí dotace, patří Komunitní centrum Ostrava a Aplikace moderních technologií v terénních službách sociální péče v Karviné.

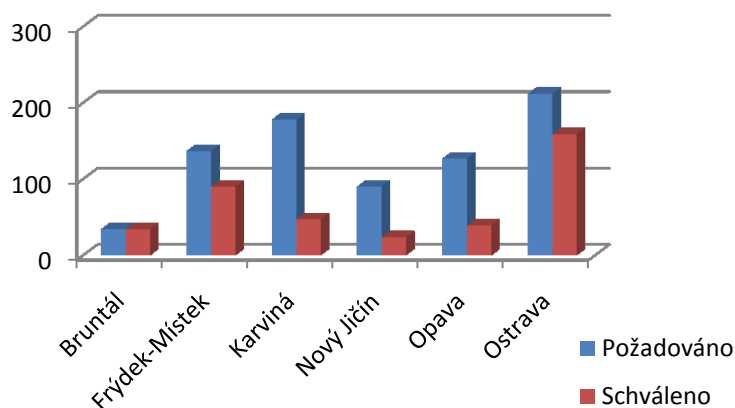
Vyšší zájem žadatelů byl zaznamenán také u výzvy 2.1-14, která byla zaměřena na infrastrukturu rezidenčních služeb, do které bylo předloženo celkem 20 projektových žádostí. Finanční požadavky těchto projektů převyšovaly alokaci ROP MS pro tuto výzvu o téměř 109%. Mezi žadateli jsou zejména církevní organizace – charity nebo obecně prospěšné společnosti. Z těchto projektových žádostí bylo schváleno pouze 8 projektů, jejichž celkový objem představuje přes 17% alokace na tuto výzvu a mezi které patří např. Azylový dům pro ženy a matky s dětmi ve Frýdku – Místku, Rekonstrukce objektu Terapeutické komunity Renarkon v Čeladné nebo

Vybudování centra odlehčovacích služeb a Týdenního stacionáře při Charitě Frýdek-Místek. Celkem 5 z neúspěšných projektů bylo vráceno žadatelům k dopracování.

Převis poptávky ve výši 78% zaznamenala také výzva 2.1-04 Infrastruktura pro terénní a ambulantní služby a chráněné dílny. Z celkového počtu 7 předložených projektů jich bylo schváleno 5 o celkovém finančním objemu 14% z celkových alokovaných prostředků výzvy. Tato výzva je zatím nejúspěšnější ve výši proplacených finančních prostředků z oblasti podpory 2.1. Bylo ukončeno financování a výdaje projektů byly certifikovány. Mezi úspěšně zrealizované projekty patří Denní centrum služeb pro osoby ve středním a vyšším věku se zdravotním postižením Karviná nebo Zřízení nových prostor pro denní centrum Azylového domu Bethel ve Frýdku – Místku.

Obrázek č. 3.5

**2.1.2 - Územní rozložení požadovaných a schválených prostředků
- oblast sociálních služeb (k 14.3.2011)**

Zdroj: vlastní zpracování

Celkově čtyři výzvy podoblasti 2.1.2 byly zaměřeny na transformaci pobytových zařízení, které poskytují sociální služby a jejich modernizaci tak, aby odpovídaly určitým normám (viz Příloha 4). Nezbytnou podmínkou pro podání projektů v rámci těchto výzev je vyjádření kraje případně obce, že se jedná o transformační zařízení. Jedná se o výzvy číslo 2.1-01, 2.1-05, dále 2.1-07 a 2.1-16. Největší zájem ze strany žadatelů zaznamenala výzva 2.1-07. Finanční objem požadovaných prostředků 11 projektových žádostí představoval 81% alokace výzvy.

Jedná se zejména o projekty typu modernizace a rekonstrukce azylových domů nebo chráněných bydlení.

Největší objem finančních prostředků požadovaly subjekty z větších měst jakými jsou Ostrava a Frýdek-Místek, které tyto služby poskytují ve zvýšené míře. Projekty v okrese Ostrava jsou také více jak z třetiny již proplaceny. Menší objem dotace poputuje také do okresu Karviná. Okres Bruntál i přes nevelký objem požadované dotace získal tuto podporu v plné výši - v získávání dotací je velmi úspěšný.

Podoblast podpory 2.1.3

Podoblast podpory je zaměřena na zkvalitnění zdravotnických služeb. Nejen Ostravsko, ale celý Moravskoslezský kraj je zatížen zhoršeným životním prostředím, které se projevuje zvýšeným výskytem různých onemocnění napříč obyvatelstvem.

Cílem je zajištění kvalitní zdravotní péče moderními léčebnými metodami za pomoci moderních zdravotnických přístrojů, vybavení IT technologiemi a celkové zajištění efektivnosti a dostupnosti zdravotní péče pro pacienty. Tím se také zkrátí doba léčení a nemocným je umožněn rychlejší návrat do práce. Předmětem podpory mohou být také stavební úpravy budov v souvislosti s pořízením nového vybavení nebo bezbariérové přístupy pro zdravotně postižené spoluobčany. Minimální CZV projektů musí být 2 mil. Kč. Tato podoblast podpory je určena Moravskoslezskému kraji a jím zřízeným organizacím, obcím nad 5 tis. obyvatel a organizacím touto obcí založených, neziskovým organizacím a soukromým zdravotnickým zařízením realizující projekt v takové obci.

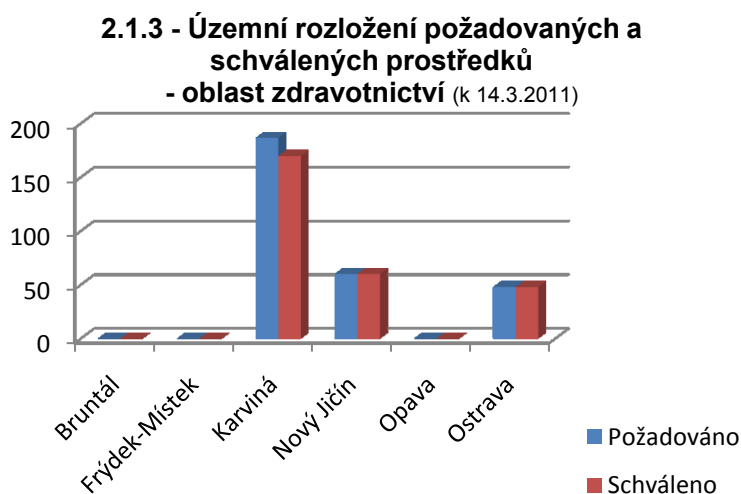
Pro podoblast podpory 2.1.3 byly vyhlášeny celkem 4 výzvy s celkovou alokací 350 mil. Kč (viz Příloha 3). V podstatě však šlo o 3 výzvy, protože výzva číslo 2.1-10 s názvem „Podpora pořízení vozidel RZP, RLP a vozidel setkávacího systému Rendez-vous pro zdravotnická zařízení“ vyhlášená pro období 8.10.2009 - 24.11.2009 s objemem 50 mil. Kč, do které nebyla předložena žádná projektová žádost, byla znovu vyhlášena se stejnou výší alokace pro období 18.12.2009 - 22.2.2010. Do těchto výzev bylo přihlášeno celkem 5 projektů, které požadovaly

84,4% z celkové alokace na tyto výzvy. Tyto výzvy byly úspěšné – schváleny byly téměř veškeré požadované prostředky.

Ze schválených projektů této podoblasti podpory lze jmenovat projekt Modernizace a obnova přístrojového vybavení pro neonatologické a dětské pacienty FN Ostrava nebo Modernizace zařízení RDG v Bílovecké nemocnici, a.s.. Nejvyšší objem podpory byl schválen pro okres Karviná. Výrazný objem dotace pro tento okres způsobilo schválení projektu Obnova přístrojové techniky ve zdravotnických zařízeních Moravskoslezského kraje s místem realizace v Orlové v okrese Karviná s celkovým objemem dotace 170 mil. Kč. Ostatní projekty této podoblasti podpory budou realizovány v okresech Nový Jičín a Ostrava (viz Obr. č. 3.6).

Projektové žádosti této podoblasti podpory byly v získávání dotací v rámci celé prioritní osy nejúspěšnější. Schválen byl téměř celý objem požadované dotace.

Obrázek 3.6

Zdroj: vlastní zpracování

Podoblastí podpory 2.1.4 je zkvalitnění a lepší dostupnost služeb poskytovaných knihovnami. I v dnešním moderním světě informačních technologií mají knihovny stále své nezastupitelné místo v poskytování vědomostí a informací všeho druhu. Cílem podpory je proto zkvalitnění služeb poskytovaných knihovnami, jejich vybavení moderními informačními technologiemi, digitalizace dat a jejich dostupnost široké veřejnosti. Minimální výše CZV činí 2 mil. Kč a žadatelé mohou

být Moravskoslezský kraj, obce nad 50 tis. obyvatel nebo organizace jimi zřízené a nestátní neziskové organizace realizující projekt v takové obci. Pro tuto oblast podpory byla vyhlášena prozatím 1 výzva, která byla určena pro výstavbu a vybavení nové vědecké knihovny v Ostravě. Tento projekt byl ale zamítnut Evropskou komisí a proto byly alokované prostředky v této výzvě přerozděleny po schválení EK do ostatních výzev oblasti podpory 2.1 (viz Příloha 3).

3.2.4 Oblast podpory 2.2 – Rozvoj cestovního ruchu

Celková alokace pro podoblast podpory 2.2 Rozvoj cestovního ruchu ve výši 1 731 mil. Kč představuje víc jak třetinu finančních prostředků určených pro prioritní osu 2 (viz Příloha 4). O podporu z této oblasti podpory byl velmi vysoký zájem. Pro tuto oblast podpory bylo vyhlášeno 12 výzev, z nichž 3 jsou otevřené. Žadatelé do nich mohou v současné době průběžně odevzdávat své projekty. Jednou z nich je výzva zaměřená na doprovodné aktivity navazující na projekt Dolní oblast Vítkovice. Předmětem je např. výstavba parkovacích ploch pro návštěvníky této oblasti. Oblast podpory 2.2 zaznamenala celkově zvýšený zájem žadatelů. V rámci oblasti podpory 2.2 bylo předloženo celkem 185 projektových žádostí, což je nejvíce ze všech oblastí podpory prioritní osy 2. Celkový objem požadované podpory byl také dosti značný. Přeloženy byly projekty, jejichž objem převyšoval o víc jak 67% celkové alokace pro oblast podpory 2.2. Je to vcelku pochopitelné, protože na území Moravskoslezského kraje se nachází oblast Beskyd a Jeseníků a mnoho dalších turisticky atraktivních míst.

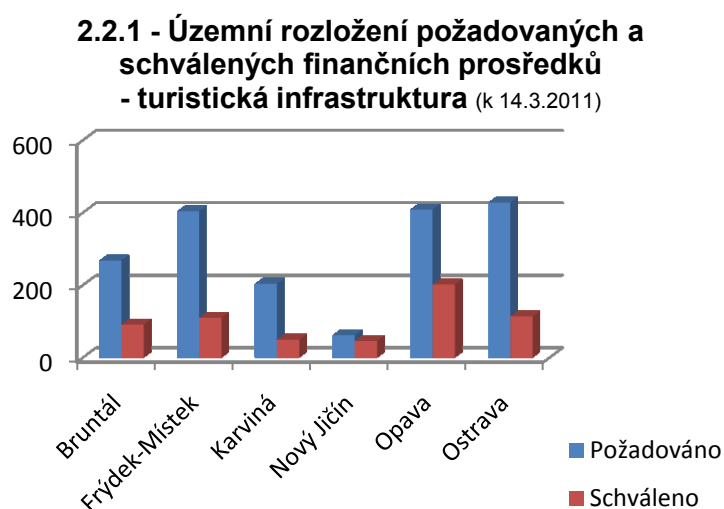
Podoblast podpory 2.2.1 je zaměřena na výstavbu, revitalizaci a modernizaci turistické infrastruktury, doprovodných služeb a atraktivit cestovního ruchu. Moravskoslezský kraj má nejen v rámci ČR dostatek potenciálu stát se zajímavým a vyhledávaným místem cestovního ruchu. Disponuje velkým množstvím nejen kulturních památek. Cílem této oblasti podpory je přilákat do regionu více nových návštěvníků a zaměřit se zejména na ty, kteří zde pobývají víc jak jeden den, dále zatraktivnit region pro společné aktivity rodičů s dětmi. Finančně podpořeny by měly být projekty, které řeší modernizaci nebo výstavbu sportovních nebo zábavních areálů, důležitá je také podpora rekreačních středisek, které mají celoroční využití, výstavba nových cyklostezek apod. Jednoduše – tato oblast podpory zahrnuje široké

spektrum projektů, které by měly podpořit cestovní ruch v regionu. Minimální výše CZV projektů činí 2 mil. Kč. O podporu může požádat MSK a jeho organizace, obce nad 50 tis. obyvatel a její organizace a nestátní neziskové organizace realizující projekt v takovéto obci.

Nejvyšší objem alokovaných finančních prostředků je určen pro podoblast podpory 2.2.1, pro níž bylo vyhlášeno celkem 7 výzev s celkovou alokací 1 280 mil. Kč, které byly určeny pro projekty výstavby, revitalizace a modernizace turistické infrastruktury, doprovodných služeb a atraktivit cestovního ruchu (Příloha č.4). Tato podoblast podpory zaznamenala nejvyšší počet předložených projektových žádostí s největším objemem požadovaných finančních prostředků, které převyšovaly celkovou alokaci výzev 2.2.1 o 39%. Schválena byla třetina projektů.

Největší zájem byl zaznamenán u výzev číslo 2.2-04 (požadováno 249,2% z alokace pro tuto výzvu), 2.2-05 (požadováno 221,6% z alokace pro tuto výzvu) a 2.2-01 (požadováno 195,4% z alokace této výzvy). Do těchto výše uvedených výzev byl předložen poměrně vysoký počet projektových žádostí. Nejúspěšnější z hlediska schválených finančních prostředků byla výzva číslo 2.2-05 a 2.2-02. Nejúspěšnější výzvou z hlediska čerpání je výzva 2.2-01, která má proplaceno víc jak 84% schválených finančních prostředků.

Obrázek 3.7

Zdroj: vlastní zpracování

Mezi úspěšné žadatele patří provozovatelé lyžařských středisek, sportovních areálů, ale také římskokatolické farnosti, které požadovaly finanční podporu na revitalizaci kostelů. Z úspěšně ukončených projektů této podoblasti je možné jmenovat např. modernizaci lyžařského areálu v Bílé, revitalizaci výstavních prostor Ostravského muzea nebo realizace orientačního značení a infosystému naučné trasy městské památkové rezervace Příbor.

Nejvíce požadavků o dotaci pro výstavbu, revitalizaci a modernizaci turistické infrastruktury a doplňkových služeb byly požadovány pro projekty realizované v okresech Opava, ale také Ostrava a Frýdek-Místek, kde se nachází rekreační oblast Beskydy. Největší dotaci získal díky svým schváleným projektům okres Opava. Přibližně stejný objem dotace získaly okresy Ostrava a Frýdek-Místek. Tentokrát méně úspěšnější v získání podpory oproti oblasti 2.1 byli žadatelé z okresu Bruntál. Důvodem může např. být nezkušenost žadatelů z řad neziskových nestátních organizací se zpracováním projektových žádostí.

Podoblast podpory 2.2.2 je určena ke zvyšování ubytovacích kapacit v kraji a také ke zvýšení celkové kvality ubytovacích služeb. Ubytovacích kapacit je v kraji vcelku dostatek, jen nedosahují úrovně srovnatelné např. s ostatními členskými státy a často chybí vybavení dalšími doprovodnými službami, které na ubytovací služby navazují (např. sportovní areály, bazény, občerstvovací zařízení apod.). Minimální objem CZV je minimálně 2 mil. Kč. Žadateli o podporu mohou být kromě MSK a organizací jím zřízených všechny obce, DSO a organizace jimi zřízené, nestátní neziskové organizace a malé a střední podniky.

V rámci podoblasti podpory 2.2.2 byly vyhlášeny celkem 3 výzvy s celkovou alokací 420 mil. Kč. Předloženo bylo 87 projektových žádostí s objemem požadované dotace 1 086,6 mil. Kč, což představuje 258,7% alokace všech 3 výzev. Nejen v rámci oblasti podpory 2.2 Rozvoj cestovního ruchu, ale v rámci celé prioritní osy 2, zaznamenala podoblast podpory zaměřená na zvyšování kapacit a kvality ubytovacích zařízení nejvyšší zájem žadatelů. Tak vysokou poptávku zřejmě způsobila i skutečnost, že žadatelem nemusí být pouze MSK a velká města, ale všechny obce, dobrovolné svazky obcí a malé a střední podniky.

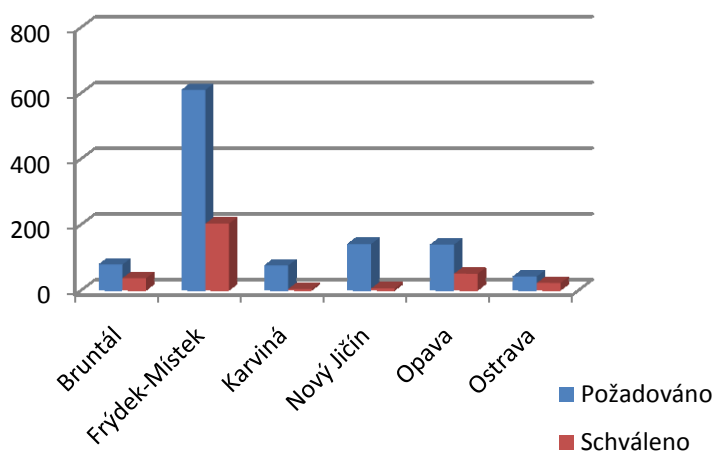
Z výše uvedených 3 výzev byl nejvyšší zájem zaznamenán u výzvy číslo 2.2-06 (požadováno 342% z alokace na výzvu) a 2.2-03 (požadováno 248,5% z alokace na výzvu) vyhlášených na rozvoj a zvyšování úrovně ubytovacích zařízení. Do těchto výzev byl také předložen nejvyšší počet projektových žádostí z oblasti podpory 2.2. Objem schválených žádostí tvořil pouze necelou třetinu požadovaných prostředků na jednotlivé výzvy. Důvodem bylo nízké bodové ohodnocení projektů, kvůli kterému byly vyřazeny. Žadatelé byli převážně živnostníci a také společnosti s ručením omezením, kteří zřejmě neuspěli díky velmi malým zkušenostem se zpracováním projektových žádostí.

Poslední výzvou pro podoblast podpory byly výzva číslo 2.2-09 určená na zvýšení kvality ubytovacích zařízení VŠ a navazujícího vybavení pro kongresovou turistiku včetně doprovodných služeb. Tato výzva byla vyhlášena na konci roku 2010 a její alokace byla 20 mil. Kč. Do této výzvy ale nebyla předložena žádná projektová žádost.

Nejvíce projektových žádostí s nejvyšším objemem požadovaných prostředků předložily subjekty z Frýdeckomístecka. Důvodem je vysoký počet ubytovacích zařízení, která se nacházejí v nedalekých Beskydech. Tyto projekty získaly také nejvyšší objem požadované podpory v rámci Moravskoslezského kraje.

Obrázek 3.8

2.2.2 - Územní rozložení požadovaných a schválených finančních prostředků - ubytovací zařízení (k 14.3.2011)

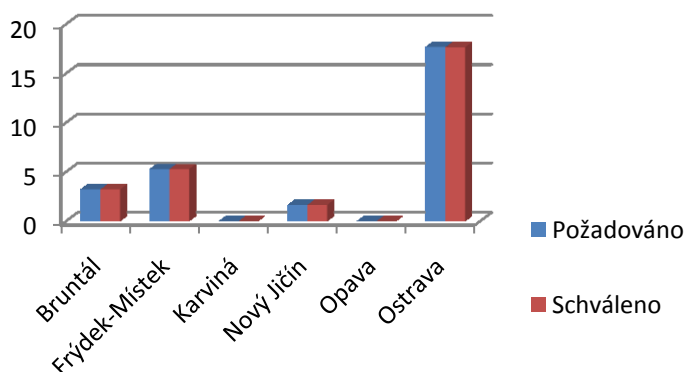
Zdroj: vlastní zpracování

Pro rozvoj cestovního ruchu jsou velmi důležitá informační centra, která většinou jako první zprostředkovávají návštěvníkům a turistům důležité informace o jimi navštívené destinaci. Cílem **podoblasti podpory 2.2.3** je vybudování nových informačních center hlavně v příhraničních oblastech a modernizace těch stávajících a podpora napojení těchto center na celostátní rezervační systém. Součástí mohou být také výdaje na vzdělávání pracovníků informačních center. Minimální CZV musí činit alespoň 200 tis. Kč a žadatelé mohou být obce, DSO a jimi zřízené organizace, malé a střední podniky popř. nestátní neziskové organizace. Pro tuto podoblast podpory zatím nebyly vyhlášeny žádné výzvy a v roce 2011 se s nimi v plánu výzev nepočítá.

Poslední **podoblast podpory 2.2.4** je zaměřena na destinační management, který sehraává v oblasti cestovního ruchu významnou úlohu a na podporu sdružení, která se snaží o vzájemnou spolupráci soukromého a veřejného sektoru a tím napomáhají k rozvoji cestovního ruchu v rámci kraje. Podpořeny mohou být různé marketingové studie a statistiky o vývoji cestovního ruchu v kraji, dále vznik nových partnerských organizací v této oblasti, realizace školení, konferencí popř. vzdělávacích akcí v cestovním ruchu apod. Minimální CZV musí být 2 mil. Kč a žadatelem se mohou stát obce, DSO a organizace jimi zřízené, zájmové právnické osoby, obchodní společnosti nebo nestátní neziskové organizace.

Obrázek 3.9

2.2.4 - Územní rozložení požadovaných a schválených finančních prostředků - destinační management (k 14.3.2011)

Zdroj: vlastní zpracování

V průběhu programovacího období byly v roce 2010 vyhlášeny dvě výzvy s celkovou alokací 31 mil. Kč. Všechny předložené projekty byly schváleny, i když s nižším objemem požadovaných prostředků než bylo požadováno.

Celkově je objem požadovaných prostředků nejnižší z celé podoblasti podpory 2.2. Mezi projekty schválené v rámci této podoblasti podpory patří Destinační management turistické oblasti Beskydy - Valašsko v MSK nebo Destinační management turistické oblasti Jeseníky. Úspěšnými žadateli jsou převážně zájmová sdružení – např. Region Beskydy, Region Poodří nebo Euroregion Praděd. Finanční prostředky poputují do okresu Ostrava, Frýdek-Místek a Bruntál téměř ve stejné výši, v jaké byly požadovány. Proto je tato podoblast podpory spolu s podoblastí podpory 2.1.3 zřejmě nejúspěšnější z celé prioritní osy 2. Tyto projekty zatím proplaceny nejsou, v současné době se nacházejí ve stavu realizace.

Cílem **oblasti podpory 2.3** je revitalizace a regenerace brownfields. Díky revitalizaci a obnově území může dojít ke zkvalitnění života lidí, ke zlepšení životního prostředí, regenerované území může pozitivně ovlivnit příjmy, ale i úroveň ekonomiky v dané lokalitě a poskytnout nové pracovní příležitosti. Minimální CZV jsou 2 mil. Kč. Žadateli o podporu mohou být MSK a organizace jím zřízené, obce, DSO a organizace jimi zřízené, státní podniky a nestátní neziskové organizace.

V průběhu programovacího období bylo vyhlášeno celkem 3 výzvy s celkovou alokací 944 mil. Kč (viz Příloha 5). Výzvou s největší alokací (520 mil. Kč) byla výzva 2.3-02, která byla přímo určena pro převod finančních prostředků z ROP MS do holdingového fondu JESSICA, do kterého byla převedeno 506,92 mil. Kč. Tento fond představuje nový efektivní způsob využívání peněz z evropských fondů a Moravskoslezsko se stalo prvním českým regionem, který se k tomuto kroku odhodlal. Smlouva mezi RR RS MSK a Evropskou investiční bankou o využívání tohoto fondu byla podepsána 8.2.2010. Zatímco operační program nabízí podporu výhradně formou nenávratných dotací, Jessica dává možnost získat peníze zpět a v budoucnu je opět použít na podporu dalších investic. Podmínky, za kterých bude Jessica poskytovat půjčky nebo záruky budou výhodnější než je běžné na trhu. Příjemci budou moci využít například nižších úrokových sazeb nebo delší doby splatnosti. Investiční záměry musí zapadat do oblastí, které region hodlá

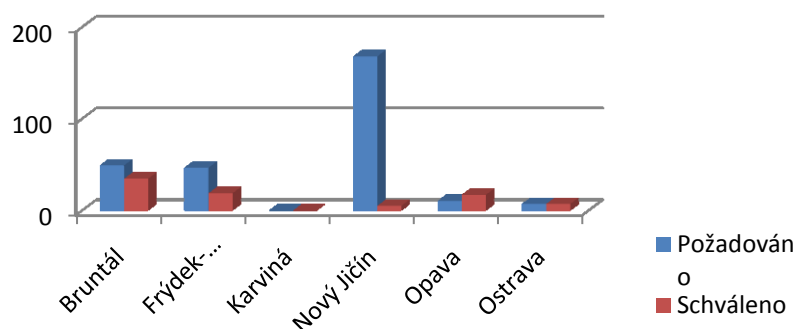
prostřednictvím Jessicy podporovat a je podmíněno zařazením vybraného projektu do Integrovaného plánu rozvoje měst. Důležitá je skutečnost, že o financování mohou projevit zájem soukromí i veřejní investoři.

V první výzvě s alokací 300 mil. Kč bylo ze 14 projektů úspěšných 9 a schválena částka představuje 30% z požadované výše podpory. Poslední výzva zůstává otevřená do 19.4.2011. Z dat, která jsou podkladem obrázku č. 3.10, je vyřazen projekt JESSICA Holdingový fond Moravskoslezsko, protože jeho územní zařazení nelze určit.

Nejvyšší objem požadované podpory byly zaznamenány u projektů z okresu Nový Jičín, které však byly neúspěšné. Jednalo se o 2 projekty Města Frenštát pod Radhoštěm, které měly být určeny na regeneraci bývalé Bumbalovy továrny. Naopak úspěšné byly projekty z okresu Bruntál, kterým byla schválena větší část požadovaných finančních prostředků.

Obrázek 3.10

2.3 - Územní rozložení požadovaných a schválených finančních prostředků - regenerace brownfields

Zdroj: vlastní zpracování

Oblast podpory 2.4 zahrnuje zlepšení celkového obrazu kraje nejen v rámci ČR, ale celé EU pomocí marketingu, který by měl zajistit kvalitní propagaci regionu (viz Příloha 5). Minimální CZV jsou 2 mil. Kč a žadatelé mohou být MSK a obchodní společnosti. Pro tuto oblast podpory byly vyhlášeny celkem 3 výzvy s celkovou

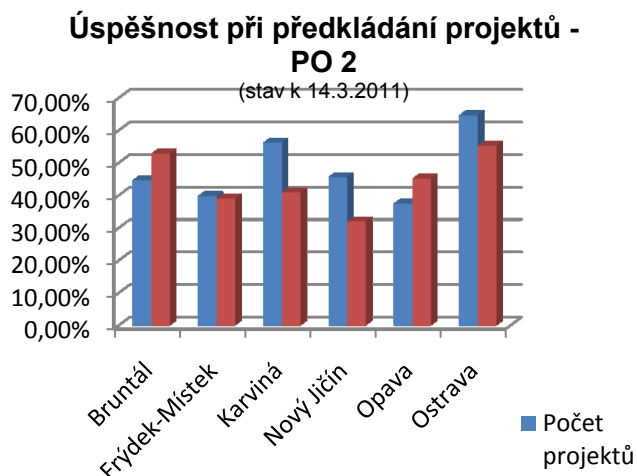
alokací 128 mil. Kč, které byly určeny Moravskoslezskému kraji. Financování této oblasti podpory je úspěšné, všechny projekty téměř v požadované výši byly schváleny.

4. VYHODNOCENÍ ALOKACE FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ V MORAVSKOSLEZSKÉM KRAJI

K tomu, aby bylo možné vyhodnotit alokaci finančních prostředků v rámci Moravskoslezského kraje, bylo nutné provést analýzu čerpání finančních prostředků prioritní osy 2. Byla provedena analýza čerpání jednotlivých oblastí podpory a také jejich podoblastí podpory. Sledovány byly údaje jako okres realizace projektů, počet předložených projektových žádostí, objem požadovaných finančních prostředků, počet schválených projektových žádostí, objem schválených a proplacených finančních prostředků. Tyto dílčí části byly vyhodnoceny nejen z hlediska vyhlášených výzev, ale také z hlediska územního rozložení v rámci kraje.

Jedním z ukazatelů úspěšnosti alokace dotace v rámci kraje je úspěšnost při předkládání projektových žádostí v rámci jednotlivých okresů, který nabízí obrázek č. 4.1. Tato úspěšnost je vyjádřením poměru počtu schválených žádostí k celkovému počtu předložených žádostí a poměru schválené dotace k požadovanému objemu dotace za jednotlivé okresy.

Obrázek 4.1

Zdroj: vlastní zpracování

Při získávání dotací je velmi úspěšný okres Ostrava. Velké množství projektů bylo předloženo a rovněž schváleno v tomto okrese v rámci podoblasti podpory 2.1.1. Vysoký počet projektových žádostí byl také schválen okresu Frýdek-Místek. Jedná se

zejména o projekty určené na podporu cestovního ruchu, což je dáno charakterem regionu – nachází se zde Beskydy. Ve zbývajících okresech je předkládáno významně méně projektů a jejich počet je poměrně vyrovnaný.

Za pozornost stojí také okres Bruntál, ve kterém byl požadován nejmenší objem dotace, ale úspěšnost při jejím získání je poměrně vysoká. Důvodem nízkého objemu požadované dotace je zřejmě **problém ve spolufinancování projektů**, kterým je podmíněno čerpání finančních prostředků z ROP MS. Tento region charakterizuje vysoká nezaměstnanost, nízká úroveň ekonomiky, malá zalidněnost, špatná úroveň veřejné dopravy i ostatních veřejných služeb. RR RS MSK se rozhodla podpořit tuto oblast. Dobrovolné svazky obcí z Bruntálska si mohou požádat o dotaci na činnost projektového manažera, který by měl pomoci s přípravou a zpracováním projektových žádostí těchto subjektů. Pokud by byl tento systém podpory funkční, jistě by bylo vhodné využít ho nejen pro tuto oblast, ale také pro ostatní znevýhodněné oblasti v kraji, např. pro obce nebo ostatní subjekty v podhorských oblastech, které se potýkají s podobnými problémy jako Bruntálska.

Jedním z ukazatelů úspěšnosti alokace finančních prostředků v rámci Moravskoslezského kraje je srovnání struktury a objemu požadovaných a schválených prostředků. Obrázek č. 4.2 znázorňuje rozložení požadované a schválené podpory EU včetně části prostředků státního rozpočtu pro oblast podpory 2.1. Každému okresu jsou přiřazeny dva sloupce. První sloupec zobrazuje poměr požadovaných finančních prostředků a počtu předložených projektových žádostí za jednotlivé podoblasti podpory 2.1, druhý sloupec znázorňuje objem schválených finančních prostředků k počtu schválených projektových žádostí rovněž za jednotlivé podoblasti podpory 2.1. Cílem je porovnat, zdali struktura schválených finančních prostředků v Moravskoslezském kraji odpovídá struktuře požadovanému objemu podpory v daných okresech.

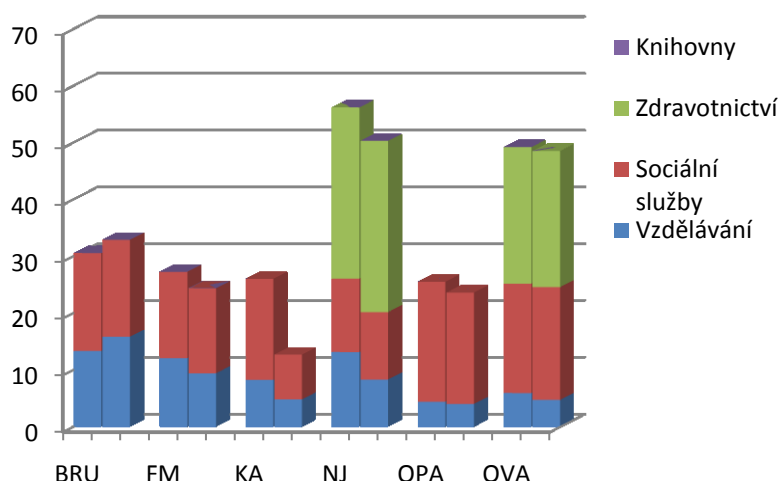
Z obrázku č. 4.2 je zřejmé, že současná struktura požadovaných finančních prostředků oblasti podpory 2.1 vcelku odpovídá struktuře schválených finančních prostředků¹¹. Výraznější rozdíl je viditelný u okresu Karviná, kde byla schválena nižší

¹¹ Z tohoto přehledu byl vyjmut u okresu Karviná projekt z podoblasti podpory zdravotnictví (požadováno 186 mil. Kč/schváleno 170 mil. Kč), který by uvedená data zkreslil z důvodu svého vysokého objemu.

dotace pro oblast vzdělávání i pro oblast sociálních služeb. U okresu Nový Jičín byl také schválen nižší objem dotace na vzdělávání (viz Příloha 6).

Obrázek 4.2

2.1 - Struktura požadovaných a schválených finančních prostředků podle území
(k 14.3.2011)

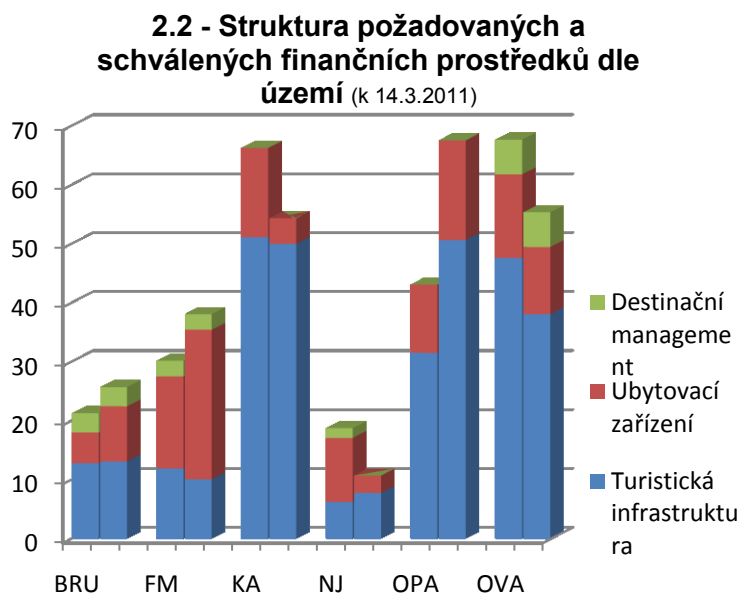

Zdroj: vlastní zpracování

U okresů Ostrava a Opava je poměr požadované a schválené dotace vyhovující. Vcelku optimální stav struktury v této oblasti podpory 2.1 Infrastruktura veřejných služeb svědčí o tom, že finanční podpora je ze strany ROP MS přerozdělována účelně a reflektuje současné požadavky regionů v daných oblastech veřejných služeb.

Obrázek č. 4.3 nabízí strukturu požadovaných a schválených finančních prostředků oblasti podpory 2.2 Rozvoj cestovního ruchu (viz Příloha 6). Oproti docela rovnoměrné struktuře výdajů oblasti podpory 2.1 Infrastruktura veřejných služeb je na tomto obrázku vidět, že poměr alokace u této oblasti podpory už není tak ideální. Jsou zde viditelné rozdíly mezi požadavky a schváleným objemem dotace u jednotlivých podoblastí podpory v rámci okresů.

Obrázek 4.3

Zdroj: vlastní zpracování

Nejmenší rozdíly jsou patrné v oblasti destinačního managementu, který je v rámci Moravskoslezského kraje podporován sice v menším objemu, zato rovnoměrně dle požadavků.

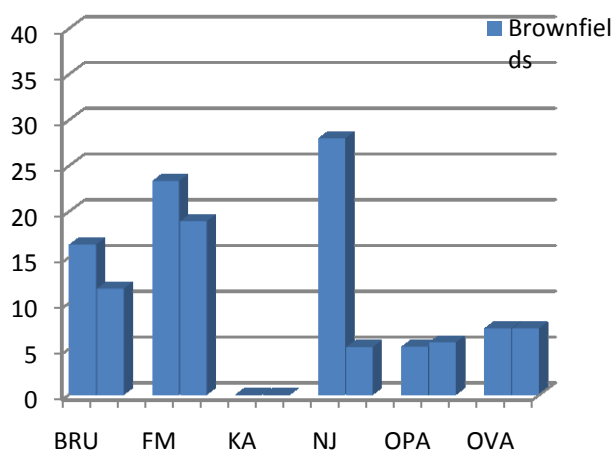
Odlišná situace je ale u podpory týkající se oblasti turistiky. Výše podpory neodpovídá nárokům žadatelů a tento nepoměr je patrný hlavně u okresu Opava¹² a Ostrava. Dalšími okresy s ne zcela optimálním rozdělením podpory, tentokrát v oblasti ubytovacích služeb, je okres Frýdek-Místek a Nový Jičín.

V oblasti podpory regenerace brownfields (Obr. 4.4) je poměr požadovaných a schválených finančních prostředků optimální u okresu Ostrava a Opava, výrazný nepoměr je vidět u okresu Nový Jičín, kde bylo schváleno daleko menší objem požadované dotace. Tento stav byl ale také způsoben neschválením dvou finančně objemných projektů Městu Frenštát pod Radhoštěm, které byly vyřazeny při hodnocení (viz Příloha 6).

¹² Do tohoto srovnání však není právě u okresu Opava započítána výzva určená pro holdingový fond JESSICA, která nelze územně zařadit a tím ani objem schválených prostředků pro převod do tohoto fondu.

Obrázek 4.4

2.3 - Struktura požadovaných a schválených finančních prostředků dle území (k 14.3.2011)

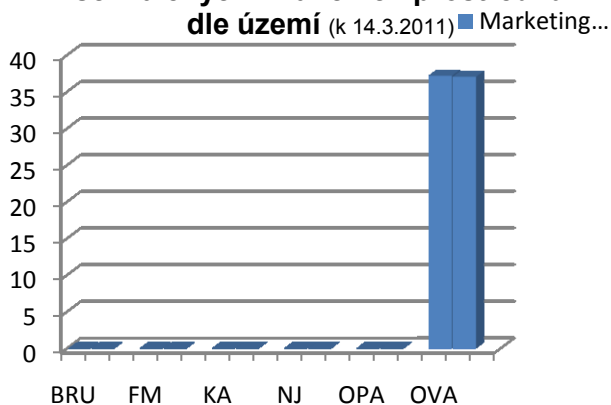

Zdroj: vlastní zpracování

Poměr požadovaných a schválených finančních prostředků je u oblasti podpory 2.4 Marketing regionu také vzhledem k určenému konkrétnímu žadateli, kterým je Moravskoslezský kraj, optimální.

Obrázek 4.5

2.4 - Struktura požadovaných a schválených finančních prostředků dle území (k 14.3.2011)

Zdroj: vlastní zpracování

Ve srovnání s ostatními regionálními operačními programy je rychlost čerpání ROP MS sice o něco pomalejší, ale je to způsobeno tím, že projekty, které jsou z ROP MS financovány, procházejí velmi důsledným hodnocením a k financování

jsou doporučeny pouze takové projekty, které mají ekonomický přínos nejen pro oblast, ve které jsou realizovány, ale pro celý region.

S kvalitním a dobře zpracovaným projektem, který svým významem skutečně přispívá k rozvoji regionu, se zvyšuje šance obstát u hodnocení a získat nárok na dotace z Regionálního operačního programu Moravskoslezsko. Při vytváření projektových záměrů by žadatelé měli zvážit skutečné potřeby organizace a vlastní přínosy budoucího projektu. **Umělé přizpůsobení projektů požadavkům operačního programu** vede k problémům nejen při realizaci projektu, ale zejména při udržování výstupů projektu. Pokud není splněna podmínka udržitelnosti výstupů projektu, jedná se o porušení smlouvy o poskytnutí dotace. Příjemce je pak povinen vrátit celou dotaci nebo její část, popř. uhradit penále za porušení smluvních podmínek. Proto je důležité, aby si žadatel dopředu zmapoval situaci a snažil se o realizaci takových projektů, u nichž je zajištěna udržitelnost, a které jsou pro region skutečně přínosem.

Do vyhlášených výzev bývá většinou předkládán dostatečný počet projektových žádostí s požadavky, které ve většině případů překračují alokaci výzev pro danou oblast podpory. Problémem ale zůstává **vysoký počet projektových žádostí, které jsou vyřazeny**, což v konečném důsledku vede u některých oblastí a podoblastí podpory k nerovnoměrnému přerozdělování finanční podpory v rámci jednotlivých okresů, jak je zřejmé z provedené analýzy.

Na zpomalení procesu čerpání finančních prostředků z ROP MS má vliv také **opožděné předkládání žádostí o platbu ze strany příjemců**, které je způsobeno např. **časovým skluzem při realizaci projektů**.

Ke zlepšení tohoto nepříznivého stavu je ze strany ROP MS realizováno mnoho opatření, mezi které patří např. konzultace s potencionálními žadateli k jejich projektovým záměrům, zpřístupnění webových stránek www.dobrarada.cz, kde žadatel nalezne spoustu užitečných odkazů, tipů, rad a také aplikaci, která mu pomůže s tvorbou projektové žádosti. Rovněž zde bývá uveden seznam vyhlášených výzev pro aktuální období.

Pečlivost u přípravy projektové žádosti se následně projeví také ve fázi realizace projektu. Marketingová analýza, jejíž součástí je studie proveditelnosti, je jedním z podstatných faktorů, který ovlivňuje hodnocení projektů, proto jí musí zpracovatelé projektové žádosti věnovat náležitou pozornost. RR RS MSK proto pořádá pro žadatele o podporu školení zaměřené právě na zpracování studie proveditelnosti. Údaje marketingové analýzy by měly vypovídat o potřebnosti a využitelnosti předmětu projektu. Zpracovatelů projektů působí na našem trhu celá řada a žadatel by měl vždy pečlivě vybírat, koho pro zpracování svého projektu vybere. Určitě není nejlepším řešením nechat si od poradenské agentury projekt pouze zpracovat k podání do výzvy a v případě úspěchu si jej následně realizovat vlastními silami. Zpracovatelská firma by měla být na získání dotace finančně zainteresována.

Větší úspěšnosti čerpání finančních prostředků alokovaných pro prioritní osu 2 by jistě pomohla větší iniciativa ze strany **dobrovolných svazků obcí, menších obcí a zájmových organizací**. Tyto subjekty **nevyužívají plně možností**, které ROP MS nabízí. Možnou komplikací, proč tyto subjekty předkládají své projekty ve velmi omezeném množství, je finanční zajištění spolufinancování projektů a u DSO také možné obavy plynoucí z nejasných vlastnických vztahů společného vlastnictví investičního majetku získaného z dotace. Možnému zlepšení by mohla pomoci cíleně zaměřená školení na možnosti čerpání dotací ze strany DSO a také finanční podpora ROP MS, která by podpořila (podobně jako u Bruntálska) činnost projektového manažera při zpracování projektových žádostí.

5. ZÁVĚR

Cílem diplomové práce bylo vyhodnotit čerpání finančních prostředků z Regionálního operačního programu Moravskoslezsko se zaměřením na prioritní osu 2 – Podpora prosperity regionu a zjistit, jaká je míra úspěšnosti tohoto čerpání, popř. navrhnout opatření, která povedou k rovnoměrnější alokaci finančních prostředků v rámci Moravskoslezského kraje.

Pro tento účel byla provedena analýza čerpání finančních prostředků prioritní osy 2, která je zaměřena na podporu prosperity regionu. Ta je složena ze čtyř oblastí podpory, které jsou zaměřeny na rozvoj infrastruktury veřejných služeb, podporu cestovního ruchu, podporu regeneraci brownfields a marketingu regionu. Dvě z těchto oblastí podpory Infrastruktura veřejných služeb a Podpora cestovního ruchu vzdělávání, sociálních služeb, zdravotnictví a rozvoj infrastruktury turismu včetně doprovodných služeb, rozvoj a modernizaci ubytovacích kapacit a regeneraci brownfields.

O finanční podporu, kterou ROP MS poskytuje pro jednotlivé oblasti v rámci Moravskoslezského kraje, je ze strany žadatelů vysoký zájem. V rámci prioritní osy 2 převyšuje poptávka alokované prostředky ve výzvách o 30%, schválena však je pouze necelá polovina požadovaných prostředků. Důvodem vyřazení většiny projektových žádostí bývá velmi často nekvalitní vypracování projektu a špatně zpracované projektové záměry. Umělé přizpůsobení projektů požadavkům operačního programu pak vede k problémům nejen při realizaci projektu, ale zejména při udržování výstupů projektu.

Provedenou analýzou bylo zjištěno, že celkově je v rámci prioritní osy 2 alokována finanční podpora do jednotlivých okresů Moravskoslezského kraje dle požadavků žadatelů. Optimálně jsou finanční prostředky rozdělovány zejména v oblasti podpory 2.1 Infrastruktura veřejných služeb. Struktura požadovaného objemu dotace na vzdělávání, sociální služby a zdravotnictví odpovídá struktuře schváleného objemu finančních prostředků jednotlivých okresů.

Méně uspokojivá je situace v oblasti podpory 2.2 Rozvoj cestovního ruchu, kde byly zaznamenány určité rozdíly ve struktuře požadovaných a schválených

výdajů zejména v oblasti podpory turistické infrastruktury a modernizace ubytovacích zařízení. Nerovnoměrnou alokaci podpory v rámci kraje způsobila zřejmě skutečnost, že do výzev této oblasti podpory byl předložen vysoký počet projektových žádostí, z nichž byla nakonec schválena pouze třetina a to zejména z důvodu špatného hodnocení. Žadatelé o podporu byly převážně subjekty, které nemají příliš zkušeností se zpracováním projektových žádostí – jednalo se především o malé obce, dobrovolné svazky obcí, zájmová sdružení nebo také obchodní společnosti.

V oblasti podpory 2.3 je situace vcelku uspokojivá, výraznější nepoměr struktury požadované a schválené podpory je viditelný pouze u jednoho okresu a je způsoben vyřazením projektu s vysokým objemem požadované podpory. Struktura požadované a schválené podpory pro oblast podpory 2.4 Marketing regionu je vzhledem k cílené podpoře Moravskoslezského kraje rozložena optimálně.

Čerpání finanční podpory z ROP MS mimo nekvalitně zpracovaných projektových žádostí a špatně zformulovaných projektových záměrů negativně ovlivňují i jiné faktory, kterými jsou např. opožděné předkládání žádostí o platbu ze strany příjemců, časová zpoždění v realizaci projektů, problémy se spolufinancováním projektů ze strany ekonomicky slabších regionů a v neposlední řadě také velmi nízká účast dobrovolných svazků obcí v procesu čerpání podpory.

RR RS MSK se snaží tyto negativní vlivy co nejvíce eliminovat - pro potencionální žadatele o podporu probíhá celá řada různých školení, seminářů a konferencí, žadatelé mohou využívat internetové stránky s podrobnými informacemi k projektovým žádostem i jednotlivým výzvám, mohou využít také osobního kontaktu se zaměstnanci ÚRR při konzultacích k projektům. V průběhu realizace projektu mohou využít konzultací před podáním žádostí o platbu, byl zaveden systém modifikovaných plateb, který celkově zrychlil proces proplácení.

Velkým problémem, se kterým se potýkají některé oblasti s nízkou úrovní ekonomiky nebo podhorské oblasti Beskyd a Jeseníků, je spolufinancování projektů, které je nezbytnou podmínkou čerpání dotací z ROP MS. Velkou pomocí pro tyto znevýhodněné regiony by jistě byla zejména finanční podpora určená pro zpracování projektových žádostí, které žadatele z těchto regionů už tak finančně výrazně zatěžuje. RR RS MSK by také mohla zprostředkovat pro tyto subjekty různá školení

se zástupci peněžních ústavů, kteří by informovali žadatele o využití různých finančních nástrojů nebo přímo zajistit finanční poradenství. Velkou pomocí by bylo zavedení zvýhodněných úvěrových podmínek pro žadatele z těchto oblastí, které by mohl garantovat kraj nebo stát.

K většímu objemu čerpání podpory z ROP MS by jistě pomohlo také větší zapojení dobrovolných svazků obcí a zájmových sdružení, jejichž schopnost akumulovat kapitál pro jeho využití při čerpání podpory zatím není využita. Ze strany ROP MS by mohla pro tyto žadatele proběhnout školení směřovaná k objasnění úlohy DSO v procesu čerpání podpory a na možnosti čerpání z ROP MS.

Pro celkově efektivnější alokaci a cílenější finanční podporu v rámci Moravskoslezského kraje a také z důvodu zajištění vyšší vypovídací hodnoty zjištěných údajů by bylo vhodné rozšířit sledování poskytování finančních prostředků ROP MS z okresů na menší územní jednotky, kterými by mohly být např. správní obvody obcí s rozšířenou působností.

Role regionálních rad regionů soudržnosti je nepostradatelná a má nezastupitelnou úlohu v efektivním čerpání finančních prostředků z EU. Z Regionálního operačního programu Moravskoslezsko, který se v současné době nachází zhruba za polovinou programovacího období, bylo v rámci kraje podpořeno velké množství investičních projektů, které by bez finančních prostředků EU nebylo možné nikdy zrealizovat.

6. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

a) Knihy, příspěvky ve sborníku

REGIONÁLNÍ RADA REGIONU SOUDRŽNOSTI MORAVSKOSLEZSKO. *Regionální operační program Moravskoslezsko*. Ostrava: Úřad regionální rady, 2010. 2.verze. 179 s.

PEKOVÁ, J.; PILNÝ, J.; JETMAR, M. *Veřejná správa a finance*. 2.vyd. Praha: ASPI, a.s., 2005. 556 s. ISBN 80-7357-052-1.

CHVOJKOVÁ, A.; KVĚTOŇ, V.; kol. *Finanční prostředky fondů EU v programovacím období 2007-2013*. 1.vyd. Praha: IREAS, 2007. 181s. ISBN 978-80-86684-43-7.

TOMÁNEK, P. *Veřejné finance B*. 1.vyd. Ostrava: VŠB – TU Ostrava, 2006. 187 s. ISBN 80-248-0280-5

LACINA, K. *Regionální rozvoj a veřejná správa*. 1.vyd. Praha: EUPRESS, 2007. 70 s. ISBN 978-80-86754-74-1.

BERAN, V.; DLASK, P. *Management udržitelného rozvoje regionů, sídel a obcí*. 1.vyd. Praha: Academia, 2005. 324 s. ISBN 80-200-1201-X.

RYDVALOVÁ, P.; ZBRÁNKOVÁ, M.; ŽIŽKA, M. *Regionální disparity a jejich řešení*. 1. vyd. Liberec: VÚTS, a.s., 2009. 112 s. ISBN: 978-80-87184-08-0.

MAREK, D.; KANTOR, T. *Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie*. 1.vyd. Brno: Společnost pro odbornou literaturu, 2007. 210 s. ISBN 978-80-87029-13-8.

b) Elektronické publikace

NOK-MMR. *Měsíční monitorovací zpráva o průběhu čerpání strukturálních fondů, fondu soudržnosti a národních zdrojů v programovém období 2007–2013* [online]. 2011[cit. 2011-03-24]. Dostupný z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/d4d084ae-cde6-466a-8ec1-c907ab9c5cb3/Mesicni-monitorovaci-zprava>>.

NOK-MMR. *Metodický pokyn NOK-MMR: Sledování pravidla $n+3/n+2$ v programovém období 2007 – 2013* [online]. 2011[cit. 2011-02-07]. Dostupný z WWW: < <http://www.strukturalni-fondy.cz/Narodni-organ-pro-koordinaci/Metodicke-rizeni-NSRR/Metodicke-pokyny>>.

7. SEZNAM ZKRATEK

BRU	Bruntál
ČD	České dráhy
ČR	Česká republika
DSO	Dobrovolný svazek obcí
ERR	Economical Rate of Return
EP	Evropský parlament
ERDF	European Regional Development Fund
ES	Evropská společenství
ESÚS	Evropském seskupení pro územní spolupráci
EU	Evropská unie
EUR	Společná evropská měna euro
EÚS	Evropská územní spolupráce
FM	Frýdek-Místek
FS	Fond soudržnosti
HDP	hrubý domácí produkt
HSS	hospodářská a sociální soudržnost
CHJ	Centrální a harmonizační jednotka
IPRM	Integrovaný plán rozvoje měst
IPRÚ	Integrovaný plán rozvoje území
IZS	Integrovaný záchranný systém
KA	Karviná
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MSK	Moravskoslezský kraj
NJ	Nový Jičín
NOK	Národní orgán pro koordinaci
NRP	Národní rozvojový plán
NSRR	Národní strategický referenční rámec
NUTS	Nomenclature des unités territoriales statistiques
OP	Operační program / programy
OPA	Opava
OVA	Ostrava

PCO	Platební a certifikační orgán
PO	Prioritní osa
ROP MS	Regionální operační program Moravskoslezsko
ROP	Regionální operační program
RR RS MSK	Regionální rada regionu soudržnosti Moravskoslezsko
RS MSK	Region soudržnosti Moravskoslezsko
ŘKV	Řídící a koordinační výbor
SF	Strukturální fondy
SROP	Společný regionální operační program
ÚRR RS MSK	Úřad Regionální rady regionu soudržnosti Moravskoslezsko
USA	United States of America

8. Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 29.4.2011

.....
Ivana Krňová

Adresa trvalého pobytu studenta:
Bílá 147, 739 15 p. Staré Hamry

9. Seznam příloh

Příloha č. 1 Přehled operačních programů ČR pro programovací období 2007-2013

Příloha č. 2 Finanční tabulka ROP MS na období 2007-2013

Příloha č. 3 Oblast podpory 2.1 – Infrastruktura veřejných služeb

Příloha č. 4 Oblast podpory 2.2. – Rozvoj cestovního ruchu

Příloha č. 5 Oblast podpory 2.3 – Podpora využívání brownfields, Oblast podpory 2.4 – Marketing regionu

Příloha č. 6 Územní rozložení požadovaných a schválených finančních prostředků dle okresů pro oblasti podpory 2.1, 2.2, 2.3 a 2.4

Příloha č. 1:

Přehled operačních programů ČR pro programovací období 2007 – 2013¹³

Sedm regionálních operačních programů pro regiony soudržnosti NUTS II:

- ROP NUTS II Severozápad
- ROP NUTS II Moravskoslezsko
- ROP NUTS II Jihovýchod
- ROP NUTS II Severovýchod
- ROP NUTS II Střední Morava
- ROP NUTS II Jihozápad
- ROP NUTS II Střední Čechy

Osm tematických operačních programů:

- OP Doprava
- OP Životní prostředí
- OP Podnikání a inovace
- OP Výzkum a vývoj pro inovace
- OP Lidské zdroje a zaměstnanost
- OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost
- Integrovaný operační program
- OP Technická pomoc

Cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost:

- OP Praha Konkurenceschopnost
- OP Praha Adaptabilita

Cíl Evropská územní spolupráce

- OP Přeshraniční spolupráce ČR - Bavorsko
- OP Přeshraniční spolupráce ČR - Polsko
- OP Přeshraniční spolupráce ČR - Rakousko
- OP Přeshraniční spolupráce ČR - Sasko
- OP Přeshraniční spolupráce ČR - Slovensko

¹³ Zdroj: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2007-2013>

- OP Mezuregionální spolupráce (všechny státy EU, Norsko a Švýcarsko)
- OP Nadnárodní spolupráce (ČR, Rakousko, Polsko, část Německa, Maďarsko, Slovinsko, Slovensko, část Itálie a z nečlenských zemí část Ukrajiny)
- Síťový operační program ESPON 2013 (všechny členské státy, Norsko, Švýcarsko, Lichtenštejnsko, Island, kandidátské státy EU)
- Síťový operační program INTERACT II

Příloha č. 2

Finanční tabulka ROP MS na 2007 - 2013 (v eur)

Číslo priority	Název priority	Podíl na alokaci	Zdroje EU	Národní zdroje	Celkové zdroje
1	Regionální infrastruktura a dostupnost	40,40	289 301 660	51 053 236	340 354 896
1.1	Rozvoj regionální silniční dopravní infrastruktury	36,00	104 148 598	18 379 164	122 527 762
1.2	Rozvoj a dostupnost letiště Ostrava	30,70	88 815 610	15 673 344	104 488 954
1.3	Rozvoj dopravní obslužnosti	25,80	74 639 828	13 171 736	87 811 564
1.4	Infrastruktura IZS a krizového řízení	7,50	21 697 624	3 828 992	25 526 616
2	Podpora prosperity regionu	25,45	182 245 724	32 161 009	214 406 733
2.1	Infrastruktura veřejných služeb	38,35	39 891 235	12 333 747	82 224 982
2.2	Rozvoj cestovního ruchu	34,70	63 239 266	11 159 870	74 399 136
2.3	Podpora využívání brownfields	24,60	44 832 448	7 911 608	52 744 056
2.4	Marketing regionu	2,35	4 282 775	755 784	5 038 559
3	Rozvoj měst	23,75	170 072 139	30 012 732	200 084 871
3.1	Rozvojové póly regionu	63,00	107 145 448	18 908 020	126 053 468
3.2	Subregionální centra	37,00	62 926 691	11 159 870	74 031 401
4	Rozvoj venkova	7,00	50 126 525	8 845 858	58 972 383
4.1	Rozvoj venkova	7,00	50 126 525	8 845 858	58 972 383
5	Technická pomoc	3,40	24 347 169	4 296 559	28 643 728
5.1	Implementace OP	95,00	23 129 811	4 081 731	27 211 542
5.2	Podpora absorpční kapacity	5,00	1 217 358	214 828	1 432 186
CELKEM		100,00	716 093 217	126 369 394	842 462 611

Zdroj: ROP MS

Příloha č. 6

2.1 - Územní rozložení požadovaných a schválených finančních prostředků dle okresů

Podoblast podpory/ Okres	Počet projektů	Požadováno	Počet projektů	Schváleno
2.1.1				
Bruntál	5	66,612	4	63,380
Frýdek-Místek	17	205,367	13	122,233
Karviná	28	230,642	18	86,738
Nový Jičín	8	105,161	7	58,114
Opava	6	26,217	3	12,064
Ostrava	48	284,766	30	141,198
Celkem 2.1.1	112	918,765	75	483,727
2.1.2				
Bruntál	2	34,520	2	34,135
Frýdek-Místek	9	136,711	6	89,912
Karviná	10	177,973	6	47,361
Nový Jičín	7	90,324	2	23,734
Opava	6	126,939	2	39,197
Ostrava	11	211,818	8	158,874
Celkem 2.1.2	45	778,285	26	393,213
2.1.3				
Bruntál	0	0,000	0	0,000
Frýdek-Místek	0	0,000	0	0,000
Karviná	1	186,842	1	169,916
Nový Jičín	2	60,323	2	60,313
Opava	0	0,000	0	0,000
Ostrava	2	48,096	2	47,968
Celkem 2.1.3	5	295,261	5	278,197
Celkem 2.1.4	1	600,000	0	0,000
Celkem 2.1	163	2 592,311	106	1 155,137

Zdroj: vlastní zpracování

2.2 - Územní rozložení požadovaných a schválených finančních prostředků dle okresů

Podoblast podpory/ Okres	Počet projektů	Požadováno	Počet projektů	Schváleno
2.2.1				
Bruntál	21	268,601	7	91,643
Frýdek-Místek	34	404,563	11	110,543
Karviná	4	204,474	1	50,000
Nový Jičín	10	62,423	6	46,531
Opava	13	409,678	4	202,568
Ostrava	9	428,456	3	114,222
Celkem 2.2.1	91	1 778,195	32	615,507
2.2.2				
Bruntál	15	78,688	4	37,440
Frýdek-Místek	39	609,688	8	203,077
Karviná	5	75,749	1	4,344
Nový Jičín	13	140,993	2	5,934
Opava	12	139,068	3	50,731
Ostrava	3	42,488	2	22,802
Celkem 2.2.2	87	1 086,674	20	324,328
2.2.4				
Bruntál	1	3,238	1	3,235
Frýdek-Místek	2	5,303	2	5,299
Karviná	0	0	0	0,000
Nový Jičín	1	1,660	1	1,660
Opava	0	0	0	0,000
Ostrava	3	17,702	3	17,672
Celkem 2.2.4	7	27,903	7	27,866
Celkem 2.2	185	2 892,772	59	967,701

Zdroj: vlastní zpracování

2.3 - Územní rozložení požadovaných a schválených finančních prostředků dle okresů

Podoblast podpory/ Okres	Počet projektů	Požadováno	Počet projektů	Schváleno
2.3				
Bruntál	3	49,262	3	34,834
Frýdek-Místek	2	46,734	1	18,963
Karviná	0	0,000	0	0,000
Nový Jičín	5	168,219	1	5,209
Opava	3	17,190	3	17,190
Ostrava	1	7,258	1	7,258
Celkem 2.3	15	281,998	9	83,454

Zdroj: vlastní zpracování

2.4 - Územní rozložení požadovaných a schválených finančních prostředků dle okresů

Podoblast podpory/ Okres	Počet projektů	Požadováno	Počet projektů	Schváleno
2.4				
Ostrava	4	148,793	4	148,214
Celkem 2.4	4	148,793	4	148,214

Zdroj: vlastní zpracování